

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Nacionalna vzgoja za Nemce v inozemstvu

»Nemčija ni samo to, kar je znano kot nemška država, ampak obsega vsa ozemlja, kjer prebivajo Nemci« — to je doktrina pangermanizma in vodilna smernica znane močnega organizacije »Volksbund für das Deutschtum im Auslande«, ki je pred dvema letoma postala ena najvažnejših institucij Hitlerjevega nacionalnega socializma. Ideja nacionalne in kulturne povezanosti vseh nemških narodnih delov brez ozira na njihovo državno pripadnost ni nova in zlasti ni značilna posebnost hitlerjevskega pokreta. Že pred sto leti je pel nemški pesnik o domovini, ki sega »soweit die deutsche Zunge reicht«. Gotovo pa je, da so stare sanje o svetovnem obsegu nemške moči dobile v Hitlerjevem »tretjem cesarstvu« konkretnejšo programsko formulacijo. Dočim je bila v cesarski Nemčiji glavna skrb nemškega ohranitev po svetu raztresenih nemških drobcev in po njih ter preko njih ustvaritev nemškega gospodarskega omrežja, posega ideologija novodobnega velikonemštva vedno izraža težnjo na politično polje. »Tretje cesarstvo« je sicer program bodočnosti, ni pa mišljeno kot zgolj duhovni in kulturni okvir. Vsenarodna zveza za inozemsko nemštvo v skladu s tem programom ne skriva več svojega dela pod nepolitično etiketo, marveč zavestno in javno pripravlja pot političnemu poenotenju nemških manjšin, živčih v območju drugih držav. O tem so nam mogli dobera prebrčati dogodki zadnjih mesecev, prav posebno pa še letošnji veliki kongres.

V živem spominu je še propaganda, ki jo je društvo zaneslo v nemške manjšine po saarskem plebiscitu in ki je zlasti v Južni Tirolski zavzela naravnost opasne dimenzije. Kmalu je sledila velikopotezna propagandna ofenziva za »osvobodjenje« Klajpede izpod litovskega jarma. Oba primera sta zelo poučna, ker je njihova notranja zveza z oficiozno zunanjo politiko Nemčije dovolj razločno vidna. V manjšem obsegu so se opazili podobni pojavi tudi drugod. Bogata finančna sredstva, za katera organizacija, ki stoji pod pokroviteljstvom nemške državne vlade, ne more biti nikdar v zadregi, najdejo vedno pravo pot in pravo mesto, kjerkoli in kadarkoli gre za pridobivanje »življenjskega prostora«.

V miselnosti tretjega cesarstva so dobile nemške manjšine kot njegovi sestavni deli nov položaj. Ni več dovolj, da ohranijo svoj jezik in svojo kulturo; treba je ožje povezanosti, ki pa ni vedno in v skladu z njihovimi državljanskimi dolžnostmi. Zato postavlja VDA zahtevo po ločitvi med nacionalno in državljansko vzgojo. V posebni resoluciji namreč ugotavlja težavnost nemškega položaja, ker sta samo dva dela nemškega naroda združena v mejah samostojnih nacionalnih držav. Zato zahteva od vseh držav, kjer prebivajo Nemci, da se le-tim poleg državljanstva omogoči še posebna nacionalna vzgoja, ki se mora dati le v maternem jeziku in po vzgojiteljih, ki so člani nemškega naroda.

Postulat, ki je tu postavljen, je vsekar nekaj povsem novega v manjšinski politiki. Predvideva namreč za nemške pripadnike drugojezičnih držav izjemno in privilegirano stališče, kakor ga pač nobena suverena država ne bo mogla priznati. Izjem in rezervatov v državljanskih dolžnostih in posebnih odnosih do neke izvedravnave avtoritete ne prenese noben državni red.

Odveč bi bilo vprašati, kako si predstavlja organizirano vsenemško izpolnitev stavljenih zahtev v svojem lastnem območju. Izkušnje in primeri iz obeh nemških nacionalnih držav ne nudijo praktičnega vzgleda za tako pojmovanje manjšinskega prava. Ni treba ponavljati stokrat povedanih resnic o položaju in pravicah manjšin med Nemci, da se spozna vsa absurdnost nemških aspiracij v pogledu na inozemstvo.

Toda propaganda, ki je zanjo kongres VDA s svojo resolucijo dal pobudo, utegne imeti na gibanje in opredelitev nemških manjšin resne posledice in občutno tangirati notranje politične red in odnosnih inozemskih držav. Gre za ofenzivni sunek vsenemštva, ki je tem bolj vreden pozornosti, ker stoji za njim stranka, ki ima v Nemčiji in v rokah vsj državno oblast in ki je po svojih službenih predstavnikih sodelovala na kongresu VDA. Bati se je, da se zane za »inozemsko nemštvo« nov val nemira, ki medsebojno zaupanju in lojalnemu sožitju narodov ne bo v korist.

Angleška vest o atentatu na Hitlerja

London, 17. junija. »Exchange Telegraph« objavlja vest svojega berlinskega dopisnika, ki poroča, da je bil za časa nedavnega bivanja Hitlerja v njegovi villi v Berchtesgaden izvršen nanj atentat. Hitler sam je ostal nepoškodovan, njegov spremljevalec, neki višji uradnik, je bil hudo ranjen. Atentator je pobežnil. Dopisnik pravi, da so njegove navedbe kljub nemškimi demantijem resnične, nemški listom pa je strogo zabranjeno o tem kaj poročati.

Berlin, 17. junija. V Vest o poizkušenem atentatu na kancelarja Hitlerja uradno kategorično demantirajo kot popolnoma nesresnične.

SREDI AVGUSTA BO ITALIJA NAPOVEDALA ABESINIJ VOJNO

Živahno posvetovanje med angleško in francosko vlado — Abesinija se tudi s svoje strani mrzlično pripravlja

Pariz, 17. junija. Č. Agencija Reuter poroča, da francoski in britanski diplomatski krogi z največjo pozornostjo sledijo razvoj italijansko — abesinskega spora in skušajo na vse načine vplivati na obe državi, da se konflikt v zadnjem trenutku vendarle še prepreči. Razširile so se vesti, da namerava Italija napovedati vojno Abesiniji dne 15. avgusta.

Evakuacija inozemcev iz Abesinije

London, 17. junija. d. Vprašanju zaščite inozemcev za primer vojne med Italijo in Abesinijo posvečajo evropske vlade veliko pozornost. Diplomatski zastopniki v Addis Abebi so imeli skupno posvetovanje, na katerem so sklenili, da bodo pozvali vse inozemce, naj se zberejo v Addis Abebi. Tudi misijonarji, ki živijo razkropljeni po vsej Abesiniji, so bili pozvani, naj se nemudoma napotijo v Addis Abebo, kjer bo poskrbljeno za njihovo varstvo. List poroča dalje, da bo ameriška vlada v kratkem ukinita svoje poslanštvo v Addis Abebi, češ da ni potrebno. »Times« poroča s svoje strani, da je rimska vlada pozvala italijanske koloniste v Abesiniji, naj odpo-

tujejo iz Abesinije najkasneje do 15. junija. Italijanski državljani se izseljujejo iz Addis Abebe v Džibuti in odtod v Masauo v Eritreji.

Novi transporti

Rim, 17. junija. k. Transporti italijanskih vojaških čet v vzhodno Afriko se nadaljujejo. Včeraj je italijanski kralj Viktor Emanuel v Akvili pregledal mobilizirane čete divizije Gran Sasso, ki se odpravljajo v Eritrejo. Z Reke je včeraj popoldne odplul parnik »Himalaja« z večjo količino vojnega materiala in 400 letalci ter oddelkom mornarice. Mornariški oddelek pripada puljskemu mornarškimu polku San Marco. Iz Napulja je odplul parnik »Monte Bello«, ki se je davi ustavil v Meseini, zvečer pa odplul dalje proti jugu. Z njim se je odpeljal nad tisoč mož pešadije. Ponoči sta odplula iz Napulja naravnost v Asmaro parnika »Argentina« in »Monica« z večjimi tovori vojnega materiala.

Senzacionalne aretacije v Rimu

Pariz, 17. junija. Č. Po vestih tukajšnjih listov so v Rimu aretirali generala Dall'Orta, načelnika inženjerskega oddelka v vojnem ministrstvu. Poleg njega je bilo aretiranih še nekaj drugih

višjih oficirjev. Dall'Orta je predložil Mussoliniju poročilo o težki situaciji v vzhodni Afriki ter je v svojem poročilu odsvetoval vojaški pohod proti Abesiniji.

Abesinija mobilizira

Rim, 17. junija. r. Kljub demantijem abesinske vlade vzdržuje italijanski tisk vesti o mobilizaciji vojske in o drugačnih vojnih pripravah Abesinije. Povodom najnovejših mobilizacijskih ukrepov italijanske vlade, ki je poklicala pod orožje letnik 1913, piše »Giornale d'Italia«, opravičujoč ta ukrep, med drugim:

Nedavno potovanje abesinskega cesarja v pokrajino Harar je bilo docela vojaškega značaja. Harar je najugodnejše oporišče abesinske vojske za vojne operacije proti Italiji na meji Somalije. V tej pokrajini so izvršene s strani abesinske vlade vse vojaške priprave. Mobilizacija bojevitih plemelj, ki bivajo v gorskih predelih od Harara do Rudolfovega jezera, je že izvršena. V Hararu je tudi sedež inozemskih vojaških misij, ki organizirajo abesinsko vojsko. Abesinska vlada je v zadnjem času pozvala še več belgijskih oficirjev, da pridejo za inženjerske in organizatorje vojske, toda belgijska vlada jim je odklonila dovoljenje.

V Hararu se organizira tudi abesinsko letalstvo. Nova letala, ki so v zadnjih dneh

prispela v Abesinijo, so že izvršila poskusne polete. Letalo tipa Potez Hispano, ki je švicarskega porekla in ki ga je vodil abesinski letalec: Dahru Kaba, je nedaleko od Balala padlo na zemljo, vendar pa sta pilot in mehanik ostala nepoškodovana.

Za časa svojega obiska v Hararu je abesinski cesar instaliral novega guvernerja, ki je voditelj abesinskih nacionalistov in zagrizen sovražnik Italije. Razen tega je cesar pri tej priliki inspiciral vojsko ter dal navodila za vojne priprave, ki so v teku v vseh pokrajinah na jugu Abesinije.

Iz Harara je cesar odpotoval v Dži Džiko, kjer so velika skladišča streliva in vojnega materiala. K svedarstvu sprejema tamkajšnji francoski konzul ni bil pripravljen, kar so opazili vsi prisotni. Toliko večjo pozornost pa je vzbudil cesarjev prisrčen razgovor z britanskimi funkcionarji in agenti, ki so prišli iz britanske Somalije nalašč za to priliko v Harar. Nedvomno je hotel cesar Se'asije izzvati med Abesinci kakor tudi v tujini vtis, da vlada med Abesinijo in Anglijo prisrčen sporazum.

Sueški prekop povzroča Italiji skrb

Rim, 17. junija. k. »Giornale d'Italia« obširno razpravlja o eventualni zapori Sueškega prekopa katero je napovedal angleški tisk za italijanske vojaške transporte v vzhodno Afriko. List poudarja, da ima Italija kakor vse druge države na osnovi mednarodnega sporazuma pravico prevažati svoje vojaštvo skozi Sueški prekop. Eventualna zapora kanala bi izzvala potrebo, da se takoj spremeni režim morskih očin, ki bi moral dobiti mednarodno upravo, tako da bi se ukinili vsi privilegiji, ki so jih imele v njih doleže poobedne države. Britanska zastava bi se v takem primeru ne vtila več na Gibraltar, in angleška policija ne bi vzdrževala več reda v Sueškem prekopu.

Beneš se je vrnil v Prago

Poset v Moskvi ga je utrdil v prepričanju, da more samo kolektivni sistem varnosti zaščititi mir

Kijev, 17. junija. Č. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v soboto pred svojim odhodom s svojim spremstvom posetil še neki kolhoz v bližini mesta. Predsednik kolhoza je češkoslovaškemu znanjem ministru, ki se je zanimal za vse podrobnosti, razložil delovanje organizacije. Beneš je govoril tudi s posameznimi člani kolhoza in z njihovo dečo. Proti večeru se je vrnil v mesto in nato z brzim vlakom odpotoval iz Rusije. Na postaji v Kijevu so se zbrali k njegovemu odhodu zastopniki oblasti in množica ljudstva, ki je češkoslovaške goste navdušeno pozdravljala. Obmejna postaja Sepeetovka je bila okrašena s češkoslovaškimi in ruskimi zastavami. Dr. Beneš se je na tej postaji ponovno poslovil od zastopnikov Rusije.

Praga, 17. junija. Č. Nocoj ob 21. uri se je vrnil v Prago zunanji minister dr. Beneš. Na postaji so mu priredili svečan sprejem.

Kijev, 17. junija. Č. Pred odhodom iz Rusije je izjavil dr. Beneš poročevalcu sovjetske agencije Tas: »Vsi moji razgovori z ruskimi politikami in vse, kar sem videl v Sovjetski Rusiji, me je samo potrdilo v mojem prepričanju o potrebi sodelovanja za kolektivno zavarovanje varnosti. V Sovjetski Rusiji sem videl mnogo, tako da sem poln vtisov, ki me utrjujejo v moji politiki, ki sem jo vodil že od nekdaj glede odnosa med obema državama. Veseli me danes tudi to, da je prebivalstvo pokazalo, kako dobro pozna moje delovanje ter mi je zato priredilo tako prisrčen sprejem. Zani se vsem zahvaljujem.«

Moskva, 17. junija. b. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel pred odhodom iz Kijeva še važne politične razgovore, v katerih je igralo vprašanje razmerja Sovjetske Unije do Male antante najpomembnejše vlogo.

Stališče Francije in Italije

glede nemškega oboroževanja na morju

Italija opozarja na neločljivost oboroževanja na kopnem, v zraku in na morju — Francoski odgovor sloni na istem načelu

Pariz, 17. junija. w. Ministrski predsednik Laval je v teku dopoldneva sprejel poslanika Anglije in Italije. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, se je na teh sestankih največ govorilo o nemško-angleških pomorskih pogajanjih, ki se trenutno vrše v Londonu. Francoski ministrski predsednik je hotel, preden odpošlje francoski odgovor na angleško noto glede teh pogajanj, še enkrat stopiti v stike z angleškim in italijanskim poslanikom, da bi jima ustmeno razložil smernice francoskega stališča. Pri tem je vzel Laval za podlago poročila, ki so jih izdelala pristojna mesta na Quai de Orsayu in v vojnem ministrstvu in jih je končno sestavil namestnik ravnatelja v zunanjem ministrstvu Massigli. Na podlagi tega poročila je ministrski predsednik poslanikom obeh držav podrobno razložil francosko stališče. Francoski odgovor, ki bo predvsem podudarjal nedeljnost varnosti in oborožitvene problema v Evropi, bo francoski poslanik v Londonu jutri izročil angleški vladi.

Rim, 17. junija. g. Kakor se zatrjuje opozično, je Italija že preteklo soboto v posebni noti zavzela stališče glede angleško-nemških pomorskih pogajanj. Italija se v tem odgovoru sklicuje na določbe washingtonske pomorske pogodbe iz leta 1922 in londonske pogodbe iz leta 1930. Italijanska teza je ostala potemtakem nespremenjena in temelji na načelu sorazmernosti sil in paritete z močno oboroženo kontinentalno silo Evrope. Razen tega se Italija sklicuje na znano načelo, da so oborožitve na kopnem, v zraku in na morju medsebojno odvisne. Po italijanskem naziranju problem oborožitve na morju ne bo zadovoljivo rešen vse dotlej, dokler ne bodo spravljeni s sveta tudi ostali oborožitveni problemi.

London, 17. junija. Č. Sročilo se v političnih krogih razširile govorice, da je vlada pripravljena pristati na odpravo sedanega razmerja pomorskih sil med posameznimi državami. To razmerje naj bi se spremenilo v smislu, kakor so zahtevale nekatere države ob napovedi svojih pomorskih gradbenih programov.

Irska in Anglija

London, 17. junija. AA. Zdi se, da je napetost med Anglijo in Irsko popustila. Minister za dominione je izjavil v spodnji zbornici: Prepričan sem, da bo zbornica z zadovoljenjem sprejela De Valerovo izjavo v irskem parlamentu, po kateri Irsko vlada nikoli ne bo dovolila, da bi njena tla služila za oporišče kakršnekoli napadu proti Veliki Britaniji.

Nesreča angleškega parnika

London, 17. junija. AA. Zaradi goste megle je včeraj 42.000 tonski prekomornik »Empress of Britain« trčil ob ustju St. Lawrence reke v tovarno ladjo »Kafiristan«. Ki šteje 5193 ton. Tovorni parnik je bil nato tvorjen s premogetom. Trije mornarji na njem so bili ubiti, mnogi drugi pa ranjeni. Ranence so takoj prenesli na prekomornik. Po peturnem postanku je prekomornik nadaljeval pot iz Quebeca v Southampton, ženjerji in arhitekti.

Intervencija velesil v prilog Kitajske?

Posvetovanja med Londonom, Parizom in Washingtonom — Anglija se ne mara zameriti Japoncem

London, 17. junija. r. Med Londonom, Parizom in Washingtonom se vrši živahna izmenjava misli o eventualni skupni intervenciji velesil v Tokiu v prilog neodvisnosti in nedotakljivosti Kitajske. Kitajska vlada je, sklicujoč se na pogodbo devetih kolonialnih držav, ki so se leta 1922. obvezale, da bodo jamčile nedotakljivost kitajskih meja, prosila Anglijo, Ameriko in druge podpisnice te pogodbe za pomoč proti japonskemu prodiranju na kitajsko ozemlje.

Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je Anglija pripravljena intervenirati v Tokiu, toda ne tako, da bi imela intervencija značaj neke ultimativne demarše, kakor to zahteva in želi Kitajska. Amerika pa kitajski zahtevi ni ne-naklonjena, ker smatra, da so z dogodki na Kitajskem hudo prizadeti ravno ameriški interesi. Zato bi bila pripravljena za odločnejši nastop, ki pa se za Anglijo brani. Francija zavzema več ali manj nevtrarno stališče, ker sama ni prizadeta.

Japonci prodirajo dalje

London, 17. junija. b. Japonska vojaška akcija na severnem Kitajskem se nadaljuje. Vse brzojavne in telefonske postaje na progi Šanghajvan-Tientsin so bile zasedene, prav tako pa tudi vse brezžične oddajne postaje, tako da je onemogočena vsaka brezžična služba med severno Kitajsko in Nankingom. Trerutno se kitajski krajevna oblasta in japonski vojaški zastopniki pogajajo glede delne izpraznitve severne province Čahar, kjer pričakujejo v prihodnjih dnevih prihod prvih japonskih vojaških oddelkov. Po vestih iz Tokia demantira japonsko vojno ministrstvo vesti, da bi nameravalo ustanoviti novo neodvisno državo na severnem Kitajskem kot posledico sklenitve vojske pogodbe.

Zo poročilo, ki ga je vlada dobila od britanskega poslanika v Tokiu, je japonski zunanji minister izjavil, da so japonske čete na severnem Kitajskem večkrat ravnale na lastno roko brez pristanka vlade.

Zahteve inženjerjev in arhitektov

Beograd, 17. junija. p. Za pravoslavne binokstne praznike je imelo Uduženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Beogradu svoj kongres, ki je bil zelo dobro obiskan. Po strokovnih poročilih o socialnem in materialnem položaju domačih inženjerjev in arhitektov ter po poročilih o delu organizacije so bile sestavljene resolucije, ki obravnavajo ves kompleks stanskih vprašanj. Predvsem zahtevajo, da se tako v privatni kakor v državni službi v večji meri kakor dosedaj upoštevajo domači inženjerji in arhitekti. Predvsem je nujno potrebno, da se radikalno izločijo inozemci, ki odjedajo domačinom kruh. Čeprav po svoji strokovni izobrazbi in praktični izkušnji čestokrat zaostajajo za domačimi močmi, ki ne morejo dobiti zaposlitve. V pogledu javnih del, ki jih namerava izvesti vlada, zahtevajo, da se zaposli izključno le domače delovne moči, pri čemsi od delavca do vodilnega inženjerja. Končno apeliramo na vlado, naj izda že davno obljubljeni zakon o pooblaščenih inženjerjih in arhitektih.

Zasedanje gospodarskega sveta Male antante

Bukarešta, 17. junija. b. Pod predsedstvom bivšega rumunskega ministra Teodorca se je začela danes konferenca gospodarskega sveta Male antante. Izidi tega zborovanja bodo predloženi stalnemu svetu Male antante, ki se bo sestal dne 22. t. m. v Beogradu.

Spremembe v francoski vladi

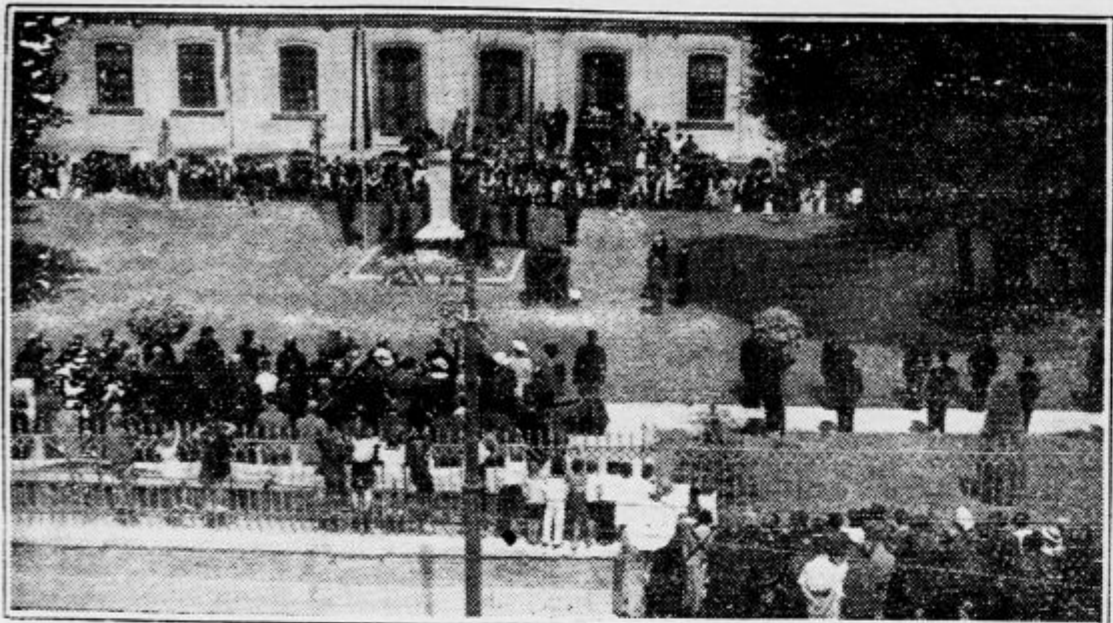
Pariz, 17. junija. AA. Za prosvetnega ministra je imenovan Mario Roustan, za ministra trgovinske mornarice pa William Bertrand.

Mariborska »Volksstimme« v Avstriji prepovedana

Dunaj, 17. junija. w. Urad zveznega kancelarja je za dobo enega leta prepovedal uvoz in razširjanje lista »Volksstimme«, ki izhaja v Mariboru.

Naši kraji in ljudje

Odkritje spomenika Viteškemu kralju v parku pred tobačno tovarno

Ljubljana, 17. junija

Delavstvo in uradništvo tobačne tovarne je včeraj dopoldne slavilo pomemben praznik domovinske ljubezni in zvestobe kraljevi hiši. V tovrniškem parku so pred prvim glavnim fabričarskim poslopijem svečano odkrili spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju, delo ugledne sarajevske kiparice Despičeve v obliki bronastega poprsja na kamenitem podstavku, ki so ga delavci in nameščenci tovarne postavili iz lastnih skromnih sredstev. Svečanemu odkritju je prisostvovalo polnoštevilno zbrano osebje podjetja z direktorjem Jilijem na čelu, na improvizirani tribuni nasproti spomenika pa so se zbrali odlični predstavniki naše javnosti, med njimi zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. general Jovanović, zastopnik finančnega ministra in uprave državnih monopolov, član upravnega odbora dr. Serotič, general Pečič v imenu ministra vojske, polkovnik Milković za komandanta divizije, inšpektor dr. Guštin za bana in bansko upravo, rektor univerze kralja Aleksandra prof. dr. Samec, magistratni svetnik dr. Rupnik za mestno občino in župana, upravnik policije Kerševan, zastopnik knezoškofa kanonik Vole in predstavniki drugih oblastev in korporacij. Pestro sliko množice so oživila narodne noše, ki so si jih nadele nekatere delavke, godba državne divizije pa je skrbela za pravo praznično nastojanje.

Direktor Jili, ki je po rodu Bosanec, je kot domačin v lepi slovenski pridržal goste, nakar se je v toplih, vznešenih besedah spominjal velikih zaslug blagopokojnega herojskega vladarja za narod in državo. V vrtincu tisočletij, je izvajal med drugim, pomeni življenje posameznika samo trenutek, zato pa narodi samo v izrednih dobah porajajo iz sebe duhove, ki so po izrednih telesnih in duševnih sposobnostih zmogni, prevzemati nase bremena in naloge, ki jih vsakdanji človek ne zmora. Tudi narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev je usoda v dobi, ko se je ustvarjala nova Evropa, na-

Jadranski stražarji iz vse Jugoslavije na Oplencu

Beograd, 17. junija.

Ni nedelje in praznika, da ne bi prihajale na Oplenac deputacije iz raznih krajev Jugoslavije. Zlasti številno je bil ta sveti romarski kraj Jugoslovenov obiskani včerajšnji nedeljo. Tudi naša velika vsenarodna pomorska in obrambna organizacija Jadranska straža si je izbrala pravoslavne binkosti, da se dostojno pokloni manom svojega velikega zaščitnika, blagopokojnega Viteškega kralja. Poleg predstavnikov izvršnega odbora iz Splita so v nedeljo jutraj prispele v Beograd delegacije vseh oblastnih odborov, nekatere z zastavami. Ljubljansko delegacijo je vodil predsednik oblastnega odbora g. pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer, imela je seboj zastavo pomladka I. ljubljanske realne gimnazije, štela je 11 članov in so bila v njej zastopana vsa naša večja mesta. Takisto je v Beograd prispela petlčanska delegacija mariborskega oblastnega odbora.

S Terazij se je celotno predstavništvo JS z avtobusi odpeljalo ob pol 8. na Toplo. Vreme je bilo ugodno, cesta je v dobrem stanju in tako je vsa pot potekla brez najmanjše neizdatnosti. Na Oplencu so se jadranski stražarji ob pol 11. zvrstili v dolg sprevod — bilo jih je vseh skupaj nad 150 — in se za svojimi prapori polagoma povzpeli po stopnišču in skozi gaj proti veličastni beli kraljevski zadružnici. Pred cerkvijo kakor tudi v cerkvi sami jih je pričakovala velika množica domačinov in romarjev. Pod vodstvom treh duhovnov so se podali v kripto, h grobu Viteškega kralja. Duhovni so opravili opelo. V daljšem govoru se je nato g. Stipanović, direktor direkcije pomorskega prometja iz Splita spominjal Viteškega kralja kot velikega ljubitelja in pokrovitelja Jadranske straže, vladarja, ki je v najgloblji zavesti, kaj Jugoslaviji pomeni morje, ljubil naš sinji Jadran, tako da mora tudi v tem pogledu vse veke ostati vzornik jugoslovenskim rodovom. Govornikovemu vzkliku v počaščenje Viteškega kralja se je oženo pridružila vsa delegacija in turobno je odjeknil izpod obokov kripe vzklík, ki je obenem toplo zahvala mrtvemu vladarju za vse, kar je dobrega storil in uravnal: Slava, slava, slava! ... Prekrasen lovorjev venec, na katerega so vsi oblastni odbori pripeli težke svilene trakove so voditelji deputacije položili k debeli marmorni plošči, ki krije pod seboj truplo nesmrtnega kralja. V dveminutnem molku so se zastopniki tisočev in tisočev armade jadranskih stražarjev spominjali mrtvega pokrovitelja in pozeleli, da bi po njegovih nepozabnih besedah tudi v bodoče stala za branitelj Jadrana vsa združena domovina.

Počasi je vsa deputacija defilirala mimo kraljevske grobnice, osvetljene od bohotne solne luči, ki se prebija skozi nizko okno v kripto. Značnejša radost življenja in zorenja tam zunaj, in ob rdečem, rahlo utripajočem svitu večne lučke, ki to je v dragocen žlahtni opremi pripel na grob svojega draga

klonila dva takšna genija, velikega kralja Petra I. Osvoboditelja in Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. In prav na teh slovenskih tleh, kjer je naš nesmrtni kralj preživljal svoje najsrečnejše dni v krogu svoje družine, je tudi dokazal, kako mu je mali gorenjski oratar s svojimi življenjskimi potrebami in običaji prav tako pri srcu kakor z zmagami ovenčani Sumadinec in kakor kmet v hrvatskem Zagorju. Vojvodini, Južni Srbiji in povsod drugod. Ob koncu svojega govora, ki je na vse prisotne napravil najgloblji vtis, je g. direktor ponovno zaobljubil blagopokojnemu Viteškemu kralju in našemu kraljevskemu domu, da bodo delavci in nameščenci podjetja na veke sledili besedam njegove oporoke: Čuvajte Jugoslavijo! A za spomin na njegova velika dela in v znak trajne hvalečnosti za veliko ljubezno, s katero nas je vse enako ljubil so delavci in uradniki tovarne v srcu njemu zmerom zveste Slovence postavili ta skromni spomenik. Prav zato pa, ker hočemo do konca živeti po vzoru njegovih del in njegovega programa, bomo z enako ljubeznostjo in zvestobo sledili tudi novemu vladarju, mlademu kralju Petru II. in vsemu domu Karadjordjevičev.

V preprostim, a lepih in iskrenih besedah se je nato v imenu delavstva poklonil spominu velikega vladarja starešina delavskih zaupnikov Camernik, ki je na kratko orisal pomen današnjega praznika za delavstvo tobačne tovarne in zaključil z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II. Godba je zaigrala himno, nato pa je zastopnik finančnega ministra dr. Serotič odkril spomenik, ki ga je Viteški kralj sam označil za svoj najvernejši portret, in ga v pomembnem nagovoru predal upravi tovarne v varstvo. Višji inšpektor Golob in zaupnik Camernik sta v imenu uradništva in delavstva položila dva lepa venca k spomeniku in izpregovorila za posvetilo vsak nekaj iskreno občutenih besed. Pod globokim dojmom lepe manifestacije zvestobe in ljubezni do blagopojnega vladarja in njegovega naslednika se je nato množica razšla.

očeta mladi kralj Peter II. Sli se se od grobnice do grobnice, a zgoraj v cerkvi so si jadranski stražarji ogledali prekrasno, dragoceno umetniško okrasje in veličastno arhitekturo cerkve, ki je zdaj postala zakladnica neštetihih poklonitvenih spominkov. Venomer se prinašajo delegacije dragocena darila: tudi Jadranska straža je nameravala pokloniti večno lučko, umetniško izdelano v obliki starinske ladje, toda prvi natečaj žal ni uspel, a Jadranska straža seveda ostane pri svoji obljubi in je natečaj obnovila.

Z Oplencu so se Jadranski stražarji v avtobusih odpeljali po drugi cesti v Arandjelovac in se ustavili v ondnotnem slovitnem kopališču, kjer je bilo pripravljeno skupno kosilo. Proti večeru so se vrnili v Beograd. Dolga je bila pot, utrujajoča v soparici, vendar pa je jadranski stražarjem nudila vso priložnost, da so poleg poklonitve na Oplencu spoznali tudi pokrajinsko lepoto Sumadije, zgodovinska tla, kjer so nekoč pokale puške za našo svobodo in kjer danes mirno gospodari na svojih tleh bistri, napredni seljak. Večina deputantov je tudi še preko ponedeljka ostala v Beogradu, da spozna in pregleda, kaj vse je zadnja leta v prestolnici in okrog nje zraslo novega.

Prihod bolgarskih železničarjev

Bolgarski železničarji, ki so bili v nedeljo nadvse svečano in presrečno sprejeti v Beogradu, so sinoči odpotovali iz Beograda v Ljubljano, kjer jim pripravljajo tudi naši železničarji čim svečanejši in nadvse bratski sprejem.

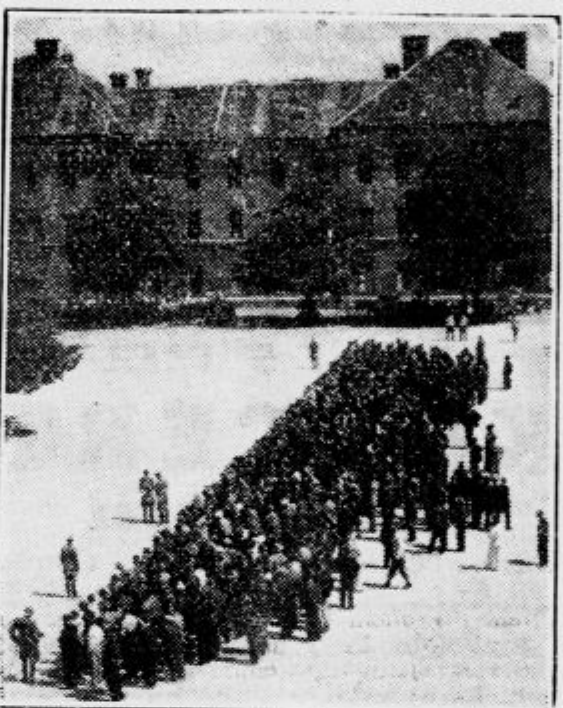
K sprejemu se zbere ob 9.20 vse osebje železniške direkcije z g. direktorjem ali njegovim namestnikom na čelu, dalje predstavniki vseh železničarskih združenj, za drug in kulturnih ustanov, zastopniki kralje, banske uprave, mestnega poglavarstva, bolgarsko-jugoslovenske lige, osebje ljubljanskih železniških edinic, narodne noše, godba »Sloga« na prostoru pred glavnim vodom. Goste bo v Ljubljani na kolodvoru pozdravil zastopnik direktorja in predsednik pripravljalnega odbora načelnik inž. Finc; v pozdrav bo godba zaigrala obe državni himni.

Gostje odidejo po sprejemu v sprevedu do Ljubljanskega dvora in ostanejo nato ves dan v Ljubljani, kjer si bodo ogledali razne zanimivosti, zvečer pa bodo pri večerji na restavracijskem vrtu »Zvezde«.

V sredo bodo Bolgari obiskali našo Gorenjsko, si na Jesenicah ogledali tovarne Kranjske industrijske družbe ter posetili Bled. Po povratku v Ljubljano so jim domači železničarji v Ljubljanskem dvoru pripravili svečano poslovilno večerjo, na kateri bo izmenjanih več pozdravnih govorov. Z nočnim brzim vlakom se bodo izletniki odpeljali v Maribor.

Pozdravljamo brate Bolgare na naših tleh in jim želimo čim prijetnejše bivanje med nami! Obenem vabimo tudi širše občinstvo, da se udeleži sprejema bratskih zastopnikov železničarskega stanu danes ob 9.30 pred glavnim kolodvorom!

Prisega vojnih obveznikov

V vojašnici vojvode Mišića v Ljubljani so v nedeljo dopoldne prisegli Nj. Vel. kralju Petru II. oni vojni obvezniki, ki prej iz raznih vzrokov niso mogli izpolniti te dolžnosti.

Metliški vodovod v zastoju

Metlika, 17. junija

O delu in načrtih za metliški vodovod je »Jutro« že večkrat izčrpno poročalo. Po več ko 50letnem moledovanju in naporih so lani končno pričeli z delom za izvedbo prve trase, ki naj bi dovajala vodo v Metliko, dočim so ostala dela morali zaradi pomanjkanja denarnih sredstev odgoditi na nedoločen čas. Dela za metliški vodovod so prav lepo napredovala in je v glavnem že skoraj vse dograjeno, vendar pa bodo v nekaj dnevih po večmesečnem intenzivnem delu morali nadaljevanje ustaviti, ker je zmanjkalo potrebnega denarja. Dva velika vodna rezervarja na 60 m visokem griču Veselici nad Metliko sta že popolnoma dograjena in ju bodo te dni zasuli z zemljo, a prav tako so tudi dela na zajetju Obrha v glavnem končana.

ČITAJTE

ŽIVLJENJE IN SVET

Blagodejni dež Prva poletna, v Ljubljani dokaj zmerna nevihta

Naš Jadran — najlepša riviera, njegovo zaledje — rekordno ozemlje padavin v Evropi

Ljubljana, 17. junija
Kakor smo bili že v soboto napovedali, se je vedro in soparno vreme držalo še v nedeljo. Res je po poldnevno raz močno pooblačeno neba kanilo nekaj debeh kapelj, ali kaj zatem se je zmerom bolj spet jasililo. Večer je bil prav poletno lep, jasen in tople. Pozno v noč so se ob luninem svitu vračali z Gorenjskega in od drugod številni izletniki. Posebno mnogo je bilo zunaj avtomobilistov ter je tako tudi nedelja sredi rožnika izpolnila pričakovane nade prijateljev prirode.

Davi je napočil spet soparen dan in proti poldnevno so se zmerom bolj kopičili oblaki, ki poznavalcem vremena že najavljajo bližnjo spremembo. Res je okrog 14. ure že votlo zabobnelo in kakor da b. se odprle zatvornice je napojil zemljo to pot zelo blagodejen, težko pričakani dež.

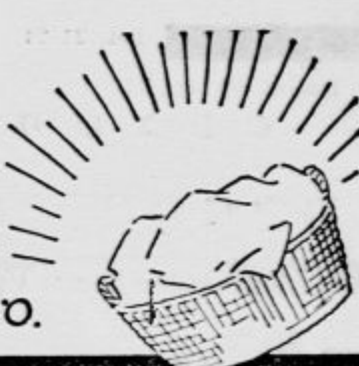
Ne smemo pozabiti, da je junij poletni rekordni mesec dežja ne le v našem delu Slovenije, temveč tudi v severovzhodnem delu države Padavinski prevleček v rožniku znaša za Ljubljano 146 mm in le septembrski višek 169 mm ga še presega. In k je v poletju največji del vpadnih vetrov, ki prinašajo k nam vlažne spremembe vremena, usmerjen iz severozapada, je umevno, da prejmejo navedeni deli države v poletni sopari največ dežja prav iz te smeri.

Depresijske struje, ki prodro preko nižjih ogrankov Vzhodnih Alp v obdunavsko kotlino, pri svojem nadaljnjem razmahu ne morejo preko naših in Dinarskih planin k

ALBUS

terpentinovo milo
odstrani vso nesnago
in varuje Vaše perilo.

Da bi vodovod končno mogel biti zgrajen, je metliška mestna občina pred dnevi vložila prošnjo na Pokojninski zavod v Ljubljani za posojilo v znesku 100.000 Din. Pripravi smo, da bo to posojilo tudi dovoljeno, saj doslej občina še sploh nima nobenega dolga in je že v svoj letošnji občinski proračun uvrstila postavko za amortizacijo tega še neodobrenega posojila, ki ga misli izplačati v desetih letih. Ako bi ne dobila sedaj na razpolago potrebnih denarnih sredstev, bodo morala biti dela popolnoma ustavljena in bo Metlika tudi leto ostala brez vodovoda, a poleg tega bodo dosedanja vodovodna dela utrpela veliko škodo, ki bo zlasti občutna na zajetju Obrha, kjer je zemlja precej kršna.

Na zajetju oziroma izviru Obrha je sedaj postavljena provizorna črpalka, ki že pošilja vodo na Veselico, od koder se s pritiskom 6 atmosfer vrača nazaj v mesto. V soboto in nedeljo so izvršili že prve preizkušnje in škropili mestne ulice, pri čemer se je pokazalo, da vodovod odlično deluje. Sedanja črpalka bo ostala na svojem mestu le toliko časa, dokler ne bodo zgradili stalne črpalnice na električni pogon. V mestu so ob cestah postavljeni hidranti, a prav tako so že zgrajene javne izlivnice. Tudi hišnih napeljav je že nekaj dovršenih. Vodovodnega omrežja je doslej postavljeno 1900 m po prvem programu in okrog 300 m po drugem programu. Zdj kopleje že zadnji del cevovoda po prvem programu in sicer v dolžini 100 m ob državni cesti proti hribu Sv. Martina. Da bi bilo vodovod mogoče podaljšati tudi v gornji del mesta, bi bilo nujno potrebno še najmanj 500 m cevi, ki sicer v prvem programu niso upoštevane, a so vendar zelo nujne, ker je nevarnost požara zaradi številnih senikov in pristav v tem delu mnogo večja, nego v ostalih.

Metliška mestna občina apelira na vse meročajne činitelje, da ji sedaj pri končni dograditvi vodovoda priskočijo s potrebnimi sredstvi na pomoč in tako zadostijo davni prošnji in neobhodni potrebi metliškega mesteca.

Smrtna nesreča kolesarja

Celje, 17. junija

V nedeljo med 15. in 16. se je peljal 46letni posestnik sin Jože Kompolek iz Trnovelj pri Celju s kolesom po državni cesti proti Konjicam. Med Stranicami in Konjicami je iz nepojasnjene vzroka zadrl ob kepega pešca. Kompolek je padel tako nesrečno, da mu je počila lobanja in je dobil tudi zelo težek pretres možganov. Zvečer so ga nezvestnega prepeljali z vozom v celjsko bolnišnico, kjer je davi ob 3.45 podlegel težkim poškodbam.

Preiskava o umoru v Domžalah

Ljubljana, 17. junija.

V zaporih sreskega sodišča na Brdu je skušal France Hribar na vsak način priti v zvezo s Pircem. Preiskovalni sodnik je oba zaslislal najprej posamič, potem pa skupaj. Pirc je vztrajal pri svoji izpovedi, Hribar pa je krivdo odločno zanikal ter pri tem zatrjeval, da sta se s Penkovo vedno tako dobro razumela, da mu je celo denar posojala. V svojo razbremenitev je tudi navajal, da je sam javil orožnikom, da Penkove ni več na izpregled, kar gotovo ne bi bil storil, če bi bil sodeloval pri umoru Konfrantacija obeh osumlencev je bila razburljiva, Pirc je zaklical Hribarju: — France, vse je res. Nič si nisem izmislil!

Hribar je bil na Brdu zelo redkobese — Lažje, vse si si izmislil. Popolnoma sem nedolžen.

Hribor je bil na Brdu zelo redkobese — Lažje, vse si si izmislil. Popolnoma sem nedolžen.

V ljubljanskih zaporih sta strogo ločena in je onemogočena med njima vsaka zveza. Glavni spisi z obširno orožniško ovadbo so že prispeli na okrožno sodišče. Da-

nes osumljenca še nista bila zaslišana. Zanimiva je nova verzija, da Penkova ni bila umorjena na gozdni poti v Semberku ob potoku Rači, nego da je bila umorjena doma in potem vržena v Račo.

Po aretaciji razbojnika Urbanča

Ljubljana, 17. junija

Z aretacijo Jožeta Urbanča, poleg Franceta Omerze, s katerim sta pri Krškem blizu skupaj doma, najbolj podjetnega in najbolj znamenitega razbojnika naše dežele, je prišel doberšen del zakonitke o dvojnem umoru na Vrhopolju pri Moravčah do svoje razjasnitve. Kakor znano, je vrhopoljski zločinec odnesel s kraja spopada nekaj kravečih ran na obrazu in orožniki, ki so mu s preiskavo sledili po gozdovih litjskega sreza, so mogli vsi pot, ki so jo razbrali za njim, ugotavljati se znake teh ran in krvi. A ko so orožniki v sredo ponoči v gozdu pri Kačji ridi aretirali Urbanča, se jim je dal razbojnik, ki so ga možje postavili presenetili v trenutku, ko je bil brez orožja, aretirati kar nekam vedrega, dobrodušnega in prav nič ranjenega obraza. To dejstvo je razbilo poslednji sum, da bi bil Jože Urbanč kradel na Vrhniki in streljal pri Moravčah, saj ne more biti dvoma, da bi se morale rane človeku poznati, pa čeprav je še tako prevečan razbojnik, o katerem so lahkoverni ljudje že začeli napletati legende.

Preiskava o vrhopoljskem zločinu, ki jo z živahno vneto nadaljujejo brdsko okrajno sodišče in žandarmerija, pa je medtem spravila na dan že nekaj zanimivih dokazov, ki pričajo, da ni bil zagonetni gost bajtarice Brigitte Gabrskove na Vrhopolju nihče drug kakor France Omerza, katere-

Jože Urbanč

mu sta pripisala zločin tudi umorjena moravska orožnika in ki je »Jutro« takoj po dogodku v daljšem članku opisalo njegovo pestro in živahno razgibano tatinsko in vlomilsko kariero. Na kraju zločina so takrat našli neke žepne robce in pa britve, o katerih so orožniki zdaj dognali, da so bili Omerzova last. Britve je kot svojo prepoznal tudi Omerzov oče, ki mu jo je sin odnesel od hiše. S tem, da so orožniki zbrali te dokaze, in s tem, da so aretirali Urbanča, so si znatno olajšali nalogo, da do kraja razjasnijo vrhopoljski zločin in izsledijo pravega morilca.

zemskega morja. V januarju, ko imamo pri nas najmanj padavin, beležijo tedaj kraji na jugu svoj maksimum, Južna Srbija že v oktobru.

Pomladi, ko se sonce spet spenja k nam, se tudi deževna doba seli na sever. Severno-jadransko Primorje za zapadno Slovenijo beleži tedaj v marcu svoj pomladni višek dežja. Vse celinsko območje na severovzhodu in vzhodu Jugoslavije pa sprejema obilico dežja poleti. Meja med poletnim deževjem in sredozemskim, bolj suhim območjem bi bila nekako razvodnica porečja Morave in Vardarja na jugu ter Jadranskim in Črnim morjem na severozapadu.

Jeseni, ko se sonce spet posavlja, je severozapadna Slovenija z vsem jadranskim primorjem tja do Splita znova deležna obilice dežja, ki presega deževje naših krajev v poletju. Sploh je jadransko primorje z visokim planinskim zaledjem najdeževnejši predel Evrope. Za naše Gomanjce pod Snežnikom imajo 3038 mm padavin v letu Cetinje 3350, Crkvice nad Kotorom pa rekordno množino, 4642 mm padavin.

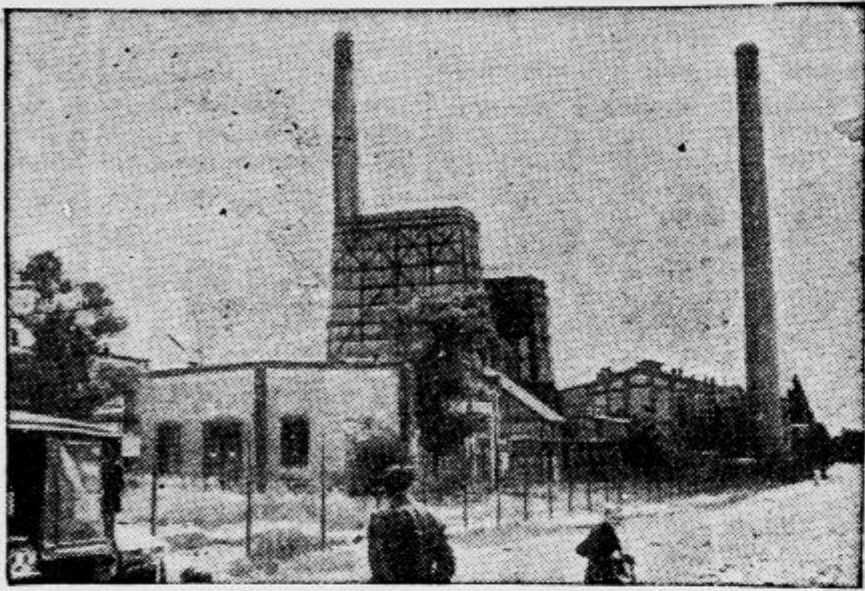
Cim dalje v notranjost države, tem manj je dežja. Ljubljana ima n. pr. 1410, Rogaska Slatina 1044, Ptuj 1005, Cven pri Ljutomeru le še 845 mm padavin v letu.

Na večer se je zvedrilo in vse kaže, da je bilo gosposstvo Pluviusa le kratkotrajno. Ljubljana je bila polna vračajočih se koscev, ki so z veselo pesmijo dajali duška svojim dobri volji. Zakaj tudi mi, v ranem jutru prihodnjih dni bodo znova zapele kose in rezale sočno, poživljeno travo mnogo raje ko prej že napoli izčrpana stebila, po znani narodni prislovi:

Dokler je sveža rosa,
prav rada reže kosa.... — in

Prekletstvo oboroževanja

Nemška tovarna eksploziv zletela v zrak — 52 ali mnogo več mrtvih, 75 hudo in 300 lahko ranjenih — Junaški delavec — Strankarji na mestu strokovnjakov

Tovarniški objekti v Reinsdorfu pred katastrofo

Versajska mirovna pogodba, ki je vzela Nemčiji topove, vojne ladje in letala ter omejila oboroževanje na najskromnejšo mero, je izvela s posebnim členom tvornico eksplozivnih snovi v Reinsdorfu pri Wittembergu na Westfalskem, v kateri je bilo Nemcem dovoljeno izdelovati

smodnik in dinamit za praktično potrebo nemške vojske. Podjetje, ki je bilo osnovano l. 1891, ter je imelo svoj sedež v Berlinu, je delalo zadnji čas v povečanem obsegu za vojsko in morarico, manj za industrijo. Poleg smodnika in dinamita so fabricirali tudi solno in solitrono kislino, glicerino in celulozo. Tvornica je zaposlovala kakšnih 7000 delavcev, ki so zaradi obilice naročil delali v treh izmeničnih posadih

noč in dan.

V tej tvornici je prišlo, kakor je »Jutro« poročalo že v petek in soboto, prošli četrtek okrog 15. ure do strahotne eksplozije. Iz doslej nepojasnjenega vzroka je ob treh popoldne strahovito zagrmelo. Prebivalcem bližnjega Wittemberga je takoj postalo jasno, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega, kajti vzlic temu, da je Wittemberg oddaljen od Reinsdorfa 8 km, so v izložbah in drugih oknih

popokale vse šipe

in drobci so ranili mnogo ljudi, ki so bili v tistem trenutku na ulici. Prvi detonaciji sta sledili še dve. Eksplozija je zanelila tudi požar.

Delavci, kolikor so ostali pri življenju, so se razkropili na vse strani, iščoč rešitve. Bledi, prepadeni so zdirjali na prosto. Toda nemški vladi je bilo mnogo na tem, da se

vesti o nesreči ne povečajo in takoj za zdravniki in bolničarki so bili alarmirani gasilci, policija in udarne čete. Obkolili so prizorišče nesreče. Nihče ni smel z mesta, ranjence so odpeljali v bolnišnico in ko se je ta napolnila, v hiše, ki so jih bili medtem uredili zanje. Poročila o katastrofi so bila podvržena

najstrožji cenzuri, tako da so se zdaj vesti zelo pomanjkljive. Kljub temu se je posrečilo v nekaj dneh ustvariti dejansko sliko razdejanja v Reinsdorfu. Koliko delavcev je bilo v trenutku nesreče na delu, še ni povsem jasno. Gotovo pa je bilo v tvornici nekaj tisoč mož, od katerih je

52 mrtvih, 75 hudo in kakšnih 300 lahko ranjenih. Kako silovit je bil pretes tvorniškega ozemlja, pove dejstvo, da je neko žensko,

ki je v bližini tvorniških objektov na njeni sadila krompir, zadel 30 kg kos litiga železa in jo na mestu ubil.

Najhuje so trpele delavske naselbine v bližini tvornice, in sicer kraji: Reinsdorf, Tobbien, Nudersdorf in Braunsdorf. V teh vasi je živelo povprečno po 400 ljudi. Njihovi domovi so trpeli, kakor da je šel čez nje strahovit orkan. Posebno v Reinsdorfu, ki leži najbližje coni, kjer se je zgodila nesreča, ni ostala

nobena hišica cela.

Zračni pritisk je hišicam odnesel strehe, stavbam rahle konstrukcije pa je tudi utisnilo stene in poškodovalo pohištvo v stanovanjih. Prizorišče eksplozije je bilo do poznih večernih ur zavito v goste oblake dima.

Vest o katastrofi se je z bliskovito naglico razširila po Nemčiji. Žalost je postala splošna, ko se je doznalo za veliko število žrtev. V znak žalovanja so spustili zastave na pol droga, minister za propagando dr. Götter pa je izjavil, da se morajo žrtve smatrati, kakor da so padle za čast domovine.

Državna oblastva so dala izjavo, da bo za družine ponesrečenec skrbela država. Porušene objekte bodo na novo pozidali, škodo poravnali. Za prvo pomoč rodbinam ponesrečenih delavcev je naklonil Hitler 100 tisoč mark, prav toliko je dala iz razpoložljive blagajne tudi narodno socialistična stranka.

Še v soboto in nedeljo se je dvigal iz razvalin uničenih objektov dim. Daleč naokrog ležijo kosi razpočenih kotlov in drugih strojev. Po tleh so velike

mlake kislin in strupov.

Pogorišče stražijo gasilske čete, povsod naokrog ležijo hidranti in cevi za brizganje vode. Reševalna moštva se trudijo, da bi čim prej ustavila nevarnost nadaljnjih požarov in ugotovila število ponesrečenec.

Največjega junaka v katastrofalni eksploziji se je pokazal delavec, ki je imel strova pri posodah z eksplozivi.

Mož se ni ganil z mesta vse dotlej, dokler niso nevarnih posod spravili pod vodo. Na ta način je preprečil razširjenje katastrofe in rešil življenje mnogim tovarišem.

Strokovni krogi sodijo, da je nastala nesreča zaradi nadprodukcije

v tovarni. Pri normalnem delu je takšna nesreča baje izključena. V vojni dobi so se večkrat primerile slične katastrofe. V Reinsdorfu samem so že dvakrat poizkusili, kaj pomeni obratovati v potenciranem ob-

segu. Že l. 1915. so imeli prvo eksplozijo. L. 1925. se je primerila druga katastrofa, vendar sta bili obe skupaj manjši od sedanjih; obakrat je prišlo ob življenju 50 oseb. Značaj sedanjega nesreče podčrtava posebno dejstvo, da so se izvršile pri osebju v tvornici znatne spremembe.

Stare kvalificirane delavce

so nadomestili z mladimi močmi, ki jih je odlikovalo pred vsem čisto režimsko pripadnost. Pri novih delavcih se ni pazilo toliko na kvalifikacijo, kolikor na razmerje do narodnega socializma. Lastništvo tovarne je zaradi tega podalo izjavo, da bodo družine ponesrečenec prejemale do nadaljnjega polno mezdno, pozneje pa se bo stvar tako uredila, da bodo imele rento.

★

Reinsdorfska katastrofa kilce v spomin nekatere nesreče sličnega značaja. V Bojencu pri Plzinu je nastala 22. maja 1917. eksplozija v škodovi tvornici. Avstrijska vojaška cenzura je tedaj zatrla tozadevne vesti, kar ni nič čudnega, če se pomisli, da je smrt obilno kosila; našli so namreč 800 mrtvih.

identificirati pa so mogli samo 200 trupel. Proti koncu vojne se je zgodilo nekaj podobnega v orožarni v Wöllersdorfu pri Dunaju. Tudi podrobnosti o tej nesreči so ostale prikriti. Po vojni je l. 1922. v Opavi zletela v zrak tvornica za dušik ondotne aluminске tvornice. Našli so nad 300 žrtev. Istega leta je nastala eksplozija v italijanskem vojnem arzenalu v Spezziji, kjer je bilo 250 mrtvih. Leta 1925. je zadel nesreča te vrste Brazilijo, kjer je bilo okoli 300 človeških žrtev.

Tudi Nemčija nedvomno prikriva dejansko število mrtvih, ki je gotovo mnogo večje kakor navajajo doslej objavljeni pregledi. Skrivanje in molččnost v tem primeru pa vzbuja še neki drugi sum, namreč, da so v Reinsdorfu najbrž izdelovali eksplozivne snovi nenavadno silovitega učinka,

o katerih so poučeni samo nekateri voditelji sedanje Nemčije.

KARIKATURA

V newyorškem Madison Poolu je pred 40.000 gledalci porazil težki atlet James Braddock dosedanjega svetovnega prvaka v boksanju Maxa Baera. Baer je svojega nasprotnika tako dolgo omaloval, da je bilo že prepozno, ko je spoznal nevarnost za svoje prvenstvo

Dr. Beneš s soprogo v Moskvi

Čsl. zunanji minister dr. Beneš si je s soprogo Hano ogledal Moskvo s terase velike palače

Bruseljski vampir

Da bi preskrbel svoji ljubici kožuh, je potomec ugledne belgijske rodbine umoril ženo pariškega trgovca

Včeraj se je začela v Brabantu na Belgijskem sodna obravnava proti pripadniku ugledne rodbine, ki je

pod vplivom hudičeve ženske izvršil zločin, kakršnega ne bi človek nikoli prisodil možu z dobro vzgojo. Mož se piše Pierre Nathan, hudičevka, ki ga je napeljala k dejanju, pa ima domače ime »Malou« in se piše z meščanskim imenom Marija Luiza Guerin.

S to Marijo Guerinovo se je pripeljal Pierre Nathan lani 9. marca v Pariz. V nekem ondotnem hotelu se je seznanil z gospo Herélovo, ženo uglednega trgovca. Nathan je bil velik veseljak in neskončno razsipek človek.

Poznal ni nobene mere, posebno odkar je bil pod vplivom svoje »Malou«. Ta je visokoraslega, elegantnega moža imela tako pod peto, da je storil vse, kar si je izmislila. Ravnila je z njim tako, kakor kakšen ameriški vampir s svojim ljubčkom v kolportajnem romanu.

»Malou« je že v polodrasli dobi imela najrazličnejša

ljubavna doživetja.

Umela je pritegniti moške, ki si jih je želela in ko jih je spravila na rob prepada, jih je zavrgla kakor izžeto citrino. Nekateri so zaradi te krutosti izvršili samomor. Potem, ko jih je popolnoma izropala in osiromašila, jih je poglajala v smrt. Za njeno pojmovanje življenja je značilno to, da je metala mlade

mačke žive v razbeljeno peč in uživala ob pogledu, kako se cvro in gijejo v plamenih.

Tudi Pierre Nathan je prišel v oblast zapeljive »Malou«, ko je bila ravno na razpotju od enega moškega k drugemu. Najprej ga je znorela, potem je zahtevala od njega vse mogoče reči. Pierre ji je stregel, dokler in kolikor je mogel. Kupoval ji je sijajne toalete, metal denar skozi okno za vse, kar je hotela imeti. Lani proti koncu februarja sta odpotovala v Pariz, da bi si tam na kakršenkoli način preskrbela denarja.

Pet dni po prihodu v francosko prestolnico je dejala Malou ljubčku: »Preskrbi mi kožuh!« V nekem varietetu sta nalezla Malou in Nathan na ženo trgovca Heréla. Malou je tako uredila, da sta plesala skupaj, nakar je prosil Nathan novo znanako za sestanek. Dovolila mu ga je. Pri nekem obisku pa je Nathan omamila svojo žrtev s

kloroformom in jo vrnil v kopalno kad. Pariški listi so dan po zločinu objavili sliko ge. Herélove. Tako je mož spoznal, kaj se je zgodilo z njim. Pierre Nathan pa je po zločinu

ukradel Herélovi kožuh

in ga je nesel svoji Malou. Pobegnila sta v Bruselj. Pozneje so ju prijeli. Ko so Nathana zasilili, je izjavil preiskovalnemu sodniku, da ni imel namena umoriti svoje žrtve, marveč jo samo okraštiti, ker mu je tako ukazala ljubica. Povedal je po pravici vse, kakor je storil: go. Herélovo je najprej

omamila s kloroformom.

potem ji je snel s prsta prstan iz platine, vzela diamantno brošo, zlato dozo za puder, uhane, denar, ki ga je imela v torbici in še kožuh iz soboljevine. S plenom se je napotil naravnost v naročje svoje Malou. Prodala sta ukradene predmete za kakšnih osem tisoč frankov ter se odpeljala čez francosko mejo. Prijeli so ju kmalu nato v Bruslju, kjer je Nathan

pripovedoval o svojem doživljanju

prijateljem v kavarni. Mogoče ga ne bi bili nikdar odkrili, da je umel molčati. Z njim vred so posadili na zatožni klopi tudi Malou, ki je intelektualna početnica zločina in bo najbrže temu primerno obsojena

Zgoraj: Pierre Nathan; na levi: Marija Luiza Guerin-Malou; na desni umorjena žena trgovca Heréla

Odpravnina izključuje pravico do pokojnine

Kasacijsko sodišče v Novem Sadu je izreklo prošle dni načelno važno razsodbo v pokojninskem procesu bivšega uradnika sladkorne tvornice Fr. Weinschella v Crvenki proti podjetju.

Weinschell je bil odpuščen iz službe in podjetje mu je nekaj časa izplačevalo pokojnino. Potem se je mož pogodil z upravo podjetja v tem smislu, da mu dajo 200 tisoč Din odpravnine. Leto dni po izplačilu se je mož ponovno oglašil in zahteval pokojninski prispevek. Vodstvo tvornice ga je odbilo. Vložil je torej tožbo, v kateri je zahteval še pol milijona Din.

Obravnava se je vršila prvotno v Kuli, kjer je Weinschell izgubil pravdo. Pritožil se je zaradi tega na kasacijo v Novem Sadu, ki je izrekla zdaj načelno razsodbo, da uradnik, ki prejme namestu dosmrtno pokojnine primerno odpravnino, nima nobene pravice na penzijo.

A NEKDOTA

Dve dvorni dami sta se bili sprli ter si rekli več, kakor bi človek na prvi pogled prisodil njuni družabni stopnji.

Roquelaurski vojvoda, ki so mu bili to stvar povedali, je vprašal okolično:

»Ali sta si tudi očitali starost in nelepoto?«

»Nista.« je dobil v odgovor.

»Nu, potem.« je dejal, »ju bom prav kmalu izmirlil in spravil.«

VS AK DAN ENA

»Prosim vas, imejte vendar usmiljenje z menoj — radi bi šel v kino gledat film, v katerem igra glavno vlogo Greta Garbo!«

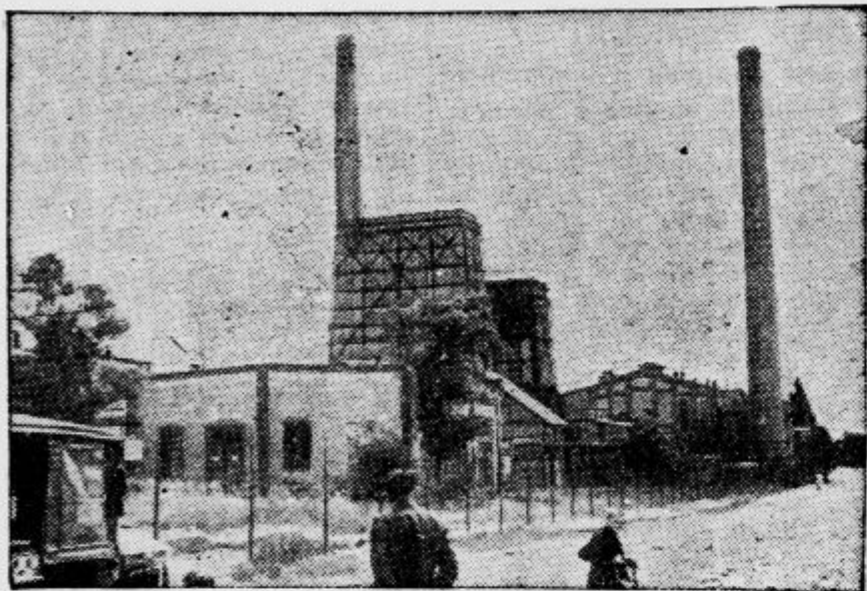
Volk in miška na kalifornijski peščini

Ni to prizor iz nekdanje stare basni, temveč slika s tekme za najbolj originalno masko na žali Old Point v Kaliforniji. V tej obliki se miški Mickey pač ni treba bati njenega krvoločnega vrstnika volka

Prekletstvo oboroževanja

Nemška tovarna eksploziv zletela v zrak — 52 ali mnogo več mrtvih, 75 hudo in 300 lahko ranjenih — Junaški delavec — Strankarji na mestu strokovnjakov

Tvorniški objekti v Reinsdorfu pred katastrofo

Versajska mirovna pogodba, ki je vzela Nemčiji topove, vojne ladje in letala ter omejila oboroževanje na najskromnejšo mero, je izvzela s posebnim členom tvornico eksplozivnih snovi v Reinsdorfu pri Wittenbergu na Westfalskem, v kateri je bilo Nemcem dovoljeno izdelovati

smodnik in dinamit

za praktično potrebo nemške vojske. Podjetje, ki je bilo osnovano l. 1891. ter je imelo svoj sedež v Berlinu, je delalo zadnji čas v povečanem obsegu za vojsko in morarico, manj za industrijo. Poleg smodnika in dinamita so fabricirali tudi solno in solitno kislino, glicerin in celulozo. Tvornica je zaposlovala kakšnih 7000 delavcev, ki so zaradi obilice naročil delali v treh izmeničnih posadih

noč in dan.

V tej tvornici je prišlo, kakor je »Jutro« poročalo že v petek in soboto, prošli četrtek okrog 15. ure do strahotne eksplozije. Iz doslej nepojasnjenega vzroka je ob treh popoldne strahovito zagrmelo. Prebivalcem bližnjega Wittenberga je takoj postalo jasno, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega, kajti vzlic temu, da je Wittenberg oddaljen od Reinsdorfa 8 km, so v izlozah in drugih oknih

popokale vse šipe

in drobci so ranili mnogo ljudi, ki so bili v tistem trenutku na ulici. Prvi detonaciji sta sledili še dve. Eksplozija je zanetila tudi požar.

Delavci, kolikor so ostali pri življenju, so se razkropili na vse strani, išoč rešitve. Bledi, prepadeni so zdirjali na prosto. Toda nemški vladi je bilo mnogo na tem, da se

vesti o nesreči ne povečajo in takoj za zdravniki in bolničarkami so bili alarmirani gasilci, policija in udarne čete. Obkolili so prizorišče nesreče. Nihče ni smel z mesta, ranjence so odpeljali v bolnišnico in ko se je ta napolnila, v hiše, ki so jih bili medtem uredili zanje. Poročila o katastrofi so bila podvržena

najstrožji cenzuri,

tako da so se zdaj vesti zelo pomanjkljive. Kljub temu se je posrečilo v nekaj dneh ustvariti dejansko sliko razdejanja v Reinsdorfu. Koliko delavcev je bilo v trenutku nesreče na delu, še ni povsem jasno. Gotovo pa je bilo v tvornici nekaj tisoč mož, od katerih je

52 mrtvih, 75 hudo in kakšnih 300 lahko ranjenih.

Kako silovit je bil pretes tvorniškega ozemlja, pove dejstvo, da je neko žensko,

ki je v bližini tvorniških objektov na njeni sadila krompir, zadel 30 kg kos litega železa in jo na mestu ubil.

Najhuje so trpele delavske naselbine v bližini tvornice, in sicer kraji: Reinsdorf, Tobben, Nudersdorf in Braunsdorf. V teh vasi je živelo povprečno po 400 ljudi. Njihovi domovi so trpeli, kakor da je šel čez nje strahovit orkan. Posebno v Reinsdorfu, ki leži najbližje coni, kjer se je zgodila nesreča, ni ostala

nobena hišica cela.

Zračni pritisk je hišicam odnesel strehe, stavbam rahle konstrukcije pa je tudi utislilo stene in poškodovalo pohštvo v stanovanjih. Prizorišče eksplozije je bilo do poznih večernih ur zavito v goste oblake dima.

Vest o katastrofi se je z bliskovito naglico razširila po Nemčiji. Žalost je postala splošna, ko se je doznalo za veliko število žrtev. V znak žalovanja so spustili zastave na pol droga, minister za propagando dr. Götter pa je izjavil, da se morajo žrtve smatrati, kakor da so padle za čast domovine.

Državna oblastva so dala izjavo, da bo za družine ponesrečenecv skrbela država. Porušene objekte bodo na novo pozidali, škodo poravnali. Za prvo pomoč rodbinam ponesrečenih delavcev je naklonil Hitler 100 tisoč mark, prav toliko je dala iz razpoložljive blagajne tudi narodno socialistična stranka.

Se v soboto in nedeljo se je dvigal iz razvalin uničenih objektov dim. Daleč naokrog ležijo kosi razpočenih kotlov in drugih strojev. Po tleh so velike

mlake kislina in strupov.

Pogoršče strašijo gasilske čete, povsod naokrog ležijo hidranti in cevi za brizganje vode. Reševalna moštva se trudijo, da bi čim prej ustavila nevarnost nadaljnjih požarov in ugotovila število ponesrečenecv.

Največjega junaka v katastrofalni eksploziji se je pokazal delavec, ki je imel stražo pri posodah z eksplozivi.

Mož se ni ganil z mesta vse dotlej, dokler niso nevarnih posod spravili pod vodo. Na ta način je preprečil razširjenje katastrofe in rešil življenje mnogim tovarišem.

Strokovni krogi sodijo, da je nastala nesreča

zaradi nadprodukcije

v tovarni. Pri normalnem delu je takšna nesreča baje izključena. V vojni dobi so se večkrat primerile slične katastrofe. V Reinsdorfu samem so že dvakrat poizkusili, kaj pomeni obratovati v potenciranem ob-

segu. Že l. 1915. so imeli prvo eksplozijo. L. 1925. se je primerila druga katastrofa, vendar sta bili obe skupaj manjši od sedanjice; obakrat je prišlo ob življenju 50 oseb. Značaj sedanjice nesreče podčrtava posebno dejstvo, da so se izvršile pri osebju v tvornici znatne spremembe.

Stare kvalificirane delavce so nadomestili z mladimi močmi, ki jih je odlikovalo pred vsem čisto režimsko priпадništvo. Pri novih delavcih se ni pazilo toliko na kvalifikacijo, kolikor na razmerje do narodnega socializma. Lastništvo tovarne je zaradi tega podalo izjavo, da bodo družine ponesrečenecv prejemale do nadaljnjega polno mezd, pozneje pa se bo stvar tako uredila, da bodo imele rento.

★

Reinsdorfska katastrofa kilče v spomin nekatere nesreče sličnega značaja. V Boljevcu pri Plznu je nastala 22. maja 1917. eksplozija v škodovi tvornici. Avstrijska vojska cenzura je tedaj zatrla tozadevne vesti, kar ni nič čudnega, če se pomisli, da je smrt obilno kosila: nasteli so namreč 800 mrtvih,

identificirati pa so mogli samo 200 trupel. Proti koncu vojne se je zgodilo nekaj podobnega v orožarni v Wöllersdorfu pri Dunaju. Tudi podrobnosti o tej nesreči so ostale prikriti. Po vojni je l. 1922. v Opavi zletela v zrak tvornica za dušik ondotne aluminске tvornice. Nasteli so nad 300 žrtev. Istega leta je nastala eksplozija v italijanskem vojnem arzenalu v Speziji, kjer je bilo 250 mrtvih. Leta 1925. je zadela nesreča te vrste Brazilijo, kjer je bilo okoli 300 človeških žrtev.

Tudi Nemčija nedvomno prikriva dejansko število mrtvih, ki je gotovo mnogo večje kakor navajajo doslej objavljeni pregledi. Skrivanje in molččnost v tem primeru pa vzbuja še neki drugi sum, namreč, da so v Reinsdorfu najbrž izdelovali eksplozivne snovi nenavadno silovitega učinka,

o katerih so poučeni samo nekateri vodilni sedanje Nemčije.

KARIKATURA

V newyorškem Madison Poolu je pred 40.000 gledalci porazil težki atlet James Braddock dosedanjega svetovnega prvaka v boksanju Maxa Baera. Baer je svojega nasprotnika tako dolgo omalovaževal, da je bilo že prepozno, ko je spoznal nevarnost za svoje prvenstvo

Dr. Beneš s soprogo v Moskvi

Čsl. zunanji minister dr. Beneš si je s soprogo Hano ogledal Moskvo s terase velike palače

Bruseljski vampir

Da bi preskrbel svoji ljubici kožuh, je potomec ugledne belgijske rodbine umoril ženo pariškega trgovca

Včeraj se je začela v Brabantu na Belgijskem sodna obravnava proti pripadniku ugledne rodbine, ki je

pod vplivom hudičeve ženske izvršil zločin. Kakršnega ne bi človek nikoli prisodil možu z dobro vzgojo. Mož se piše Pierre Nathan, hudičevka, ki ga je napeljala k dejanju, pa ima domače ime »Malou« in se piše z meščanskim imenom Marija Luiza Guerin.

S to Marijo Guerinovo se je pripeljal Pierre Nathan lani 9. marca v Pariz. V nekem ondotnem hotelu se je seznanil z gospo Herélovo, ženo uglednega trgovca. Nathan je bil velik veseljak in neskončno razsipeen človek.

Poznal ni nobene mere, posebno odkar je bil pod vplivom svoje »Malou«. Ta je visokoraslega, elegantnega moža imela tako pod peto, da je storil vse, kar si je izmisli. Ravnila je z njim tako, kakor kakšen ameriški vampir s svojim ljubčkom v kolportajnem romanu.

»Malou« je že v polodrasli dobi imela najrazličnejša

ljubavna doživetja.

Umeta je pritegniti moške, ki si jih je želela in ko jih je spravila na rob prepada, jih je zavrgla kakor izžeto citrono. Nekateri so zaradi te krutosti izvršili samomor. Potem, ko jih je popolnoma izropala in osiromašila, jih je poglala v smrt. Za njeno pojmovanje življenja je značilno to, da je metala mlade

mačke žive v razbeljeno peč in uživala ob pogledu, kako se cvro in gijeje v plamenih.

Tudi Pierre Nathan je prišel v oblast zapeljive »Malou«, ko je bila ravno na razpotju od enega moškega k drugemu. Najprej ga je znorela, potem je zahtevala od njega vse mogoče reči. Pierre ji je stregel, dokler in kolikor je mogel. Kupoval ji je sijajne toalete, metal denar skozi okno za vse, kar je hotela imeti. Lani proti koncu februarja sta odpotovala v Pariz, da bi si tam na kakršenkoli način preskrbela denarja.

Pet dni po prihodu v francosko prestolnico je dejala Malou ljubčku: »Preskrbi mi kožuh!« V nekem variéteju sta našla Malou in Nathan na ženo trgovca Heréla. Malou je tako uredila, da sta plesala skupaj, nakar je prosil Nathan novo znancko za sestanek. Dovolila mu ga je. Pri nekem obisku pa je Nathan omamila svojo žrtev s

kloroformom in jo vrgel v kopalno kad. Pariški listi so dan po zločinu objavili sliko ge. Herélove. Tako je mož spoznal, kaj se je zgodilo z njo. Pierre Nathan pa je po zločinu

ukradel Herélovi kožuh

in ga je nesel svoji Malou. Pobegnila sta v Bruselj. Pozneje so ju prijeli. Ko so Nathana zaslitali, je izjavil preiskovalnemu sodniku, da ni imel namena umoriti svoje žrtve, marveč jo samo okraštiti, ker mu je tako ukazala ljubica. Povedal je po pravičci vse, kakor je storil: go. Herélovo je najprej

omamila s kloroformom,

potem ji je snel s prsta prstan iz platine, vzela diamantno brošo, zlato dozo za puder, uhane, denar, ki ga je imela v torbici in še kožuh iz soboljevine. S plenom se je napotil naravnost v naročje svoje Malou. Prodala sta ukradene predmete za kakšnih osem tisoč francosov ter se odpeljala čez francosko mejo. Prijeli so ju kmalu nato v Bruslju, kjer je Nathan

pripovedoval o svojem doživljanju

prijateljem v kavarni. Mogoče ga ne bi bili nikdar odkrili, da je umel molčati. Z njim vred so posadili na zatožno klop tudi Malou, ki je intelektualna početnica zločina in bo najbrže temu primerno obsojena

Zgoraj: Pierre Nathan; na levi: Marija Luiza Guerin-Malou; na desni umorjena žena trgovca Heréla

Odpravnina izključuje pravico do pokojnine

Kasacijsko sodišče v Novem Sadu je izrekel prošle dni načelno važno razsodbo v pokojninskem procesu bivšega uradnika sladkorne tvornice Fr. Weinschella v Crvenki proti podjetju.

Weinschell je bil odpuščen iz službe in podjetje mu je nekaj časa izplačevalo pokojnino. Potem, se je mož pogodil z upravo podjetja v tem smislu, da mu dajo 200 tisoč Din odpravnine. Leto dni po izplačilu se je mož ponovno oglašil in zahteval pokojninski prispevek. Vodstvo tvornice ga je odbilo. Vložil je torej tožbo, v kateri je zahteval še pol milijona Din.

Obravnava se je vršila prvotno v Kuli, kjer je Weinschell izgubil pravdo. Pritožil se je zaradi tega na kasacijo v Novem Sadu, ki je izrekla zdaj načelno razsodbo, da uradnik, ki prejme namestu dosmrtnne pokojnine primerno odpravnino, nima nobene pravice na penzijo.

A NEKDOTA

Dve dvorni dami sta se bili sprli ter si rekli več, kakor bi človek na prvi pogled prisodil junji družabni stopnji.

Roquelaurski vojvoda, ki so mu bili to stvar povedali, je vprašal okolično: »Ali sta si tudi očitali starost in nelepoto?«

»Nista,« je dobil v odgovor. »Nu, potem,« je dejal, »ju bom prav kmalu izmislil in spravil.«

VSAK DAN ENA

»Prosim vas, imejte vendar usmiljenje z menoj — radi bi šel v kino gledat film, v katerem igra glavno vlogo Greta Garbo!«

Volk in miška na kalifornijski peščini

Ni to prizer iz luskane stare basni, temveč slička s tekme za najbolj originalno masko na žali Old Point v Kaliforniji. V tej obliki se miški Mickey pač ni treba bati njenega krvoločnega vrstnika volka

Kulturni pregled

Cezar Arx: Izdaja pri Novari

Premiera Arxove drame v treh dejanjih z naslovom »Izdaja pri Novari« se bo vršila danes. Pripadela nam bo za zaključek sezone izredno zanimivo in dramatično dogmalo delo, ki ima vse odlike dobre drame. Kot režiser-debutant se bo predstavil naš publiki g. Peter Malec. Ali vas zanima, kaj pravijo naši igralci o tej premieri in svojih vlogah?

Težko je dobiti kakšne izjave za časopise o njih — o, kako težko!

Miri Danilovi se je med sezono vselej posrečilo, da mi je izbegnila ob vsaki priliki in me prepričala, da ni potrebno in kar se že ob takšnih prilikah podobnih izgovorov našteje. Toda tokrat sem bila neizprosna in morala se je vdati, kajti Amaj ni vloga, ki bi jo kar takole premočal.

»Konec sezone je — kako si bila zadovoljna z njo?«

»Ne morem se pritožiti, da bi mi primanjkovalo dela; bila sem skoro večer za večerom na odru in sem imela dovolj dela. Med vlogami pa je bilo tokrat precej takšnih, ki mi niso zapustile onega notranjega zadovoljstva kakor vloge, ki vsebinsko v igri resnično nekaj povedo in izpovedo, takšne kakor na primer Breda (Malomeščani), Camerata (Orič) ali recimo Nežika (Matiček). Vse druge vloge pa so spadale bolj ali manj v zabavni repertoar in so bile pasivnega značaja. Priznati pa moram, da imam rajši aktivne vloge.«

»...in te ti tudi boljše vleče. Mislim, da vemo to vsi v teatru in tudi publika in kritika, če se spomnijo sv. Ivane, Ane (Hitt), Lawre (Agonija), Veronike (Celjski grofje) in Gruženke (Karamazovi), z eno besedo —«

»...igram najrajši močne dramatične vloge, pa naj si bodo tragične ali komične značaja. Amaj v »Izdaji pri Novari« je po elementarnosti značaja nekoliko sorodna Ani v Hittu, vendar je med obema bistvena razlika. Ana je od mesta pokvarjena žena, ki pa je v bistvu dobra in se končno vrne na pravo pot, medtem ko je Amaj groba, naturalna, nagonška, divja in strastna in zanika vse pisane človeške posebnosti, priznava pa samo naravno: egoizem, ki jo pritiira v to, da izda končno svojega moža za tri sto zlatnikov, za katere si bo kupila — docela žensko — obleke in nakit. Amaj je žena-vrag v pravem smislu besede, manjkajo ji vse dobre ženske lastnosti, zato ni kompromisna značaj, temveč enoten v svoji negativnosti.«

Jan, ki ga bomo videli prvič po njegovi boleznij v novi vlogi, se je umaknil od skušnje, kjer je končal pravkar težko sceno, ves vroč na parterni hodnik in zajahal garderozni pult. V kretinjah se ves čaršarski žol-

uir, pravi z Gilgovim širokim tonom, ves poln dejavnosti: »Kaj naj povem? Da je zame Gilg polizkus, zelo zanimiv polizkus v novi stroki. Po pravici povedano sem za nekaj časa sit zaljubljenih princev in ljubimcev, ki gledajo in sanjajo v sonce. Gilg, ki preživlja tragedijo drugorojenca in čigar posebno razviti čuti časti — ki je bila v tistih časih mnogo višje cenjena — upropasti tako rekoč vso rubino, je zame nekaj novega. Gilgov edini mladostni grč (v kateri ga je zavedla bratova žena Amaj) — zakonolomstvo, je njegov edini prestop, ki ga je zagrešil zoper čast, žolnirstvo je Gilgu več nego rodna gruda in doščija in tako je navezan nanj, da rajši vidi, da propade dom, nego da bi se on v poklicu onemogočil s tem, da ne bi vrnil močje za žolnirja, ki jo je zakokal.«

Lipah igra grofa Baisseya in pravi o svoji vlogi tole: »To je tip kultiviranega francoskega diplomata — teatarsko: intriganta najčistjega kova. Ta vloga lahko rabi za šolski primer teatarsko najbolj dognano napisanega intriga. Vloga teče natanko po tratičnicah začrtanih od avtorja. Kdor bi ji hotel pridejati kaj svojega, bi jo samo izmalčil.«

Levar igra poveljnika Švicarjev — poštenega možaka in izkušnega vojaka, ki le nerad privoli v to, da postane Erni izdajalec in reši te sramote vse švicarje. Že dolgo nismo videli Levarja v vlogi te vrste —, nekoliko pasivni odskri figuri (toda od avtorja močno kot vse druge zastavljene), ki nam predstavlja Levarja kot igralca zopet z nove strani.

Kralj kot general Trivulzio, izrazit vojščak, ki živi edinele v vojnem metehu, ima v tej vlogi vse možnosti, da vije v figuro svoj južnjaški vzklikljivi temperament in dejavnost.

Skrbinšek igra glavno vlogo Ernija, pa se ni dal pregovoriti, da bi dal kako izjavo, preveč je zaposlen z vlogo. »Ta naj govori zame,« je dejal.

Tik pred glavno vajo naletim za odrom na go. Marijo Vero. »Kaj naj napišem o vaši vlogi?« »Slavček, najbolje nič,« pravi in gre na oder, a se spotoma še okrene in reče: »Ali pa tole: da sem takih vlog že do grla sita!« — ...kar vas pa ne bo motilo, da bi ne bila Turmanca zopet takšna kreacija, kakršne zmote samo vi!« si mislim na tihem in se smeje ločiva.

Sezona je tako rekoč pri kraju, vse je utrujeno, željno počitka in oddiha, toda ta premiera je vredna napona vseh energij — tega se zavedajo vsi in zato bo odigrana z zavestjo, da je treba zaključiti sezono s takšnim delom, da bo bodrilo zavesti vseh, ker je bilo pošteno rešeno. M. SI—A.

Opazke o naši glasbeni politiki

Vem, da se bom s tem člankom zameril skoraj vsem, ki jih bom omenil — pa kaj zato? — ostalo bo tako vse pri starem. Ker fanatično odklanjam tradicijo, bom tudi tu skušal opustiti vse, kar bi spominjalo na ekspozicije in logične zveze med posameznimi odstavki in pri tem upam, da se mi bo posrečilo članek, ki ne bo tako katastrofalno dolgočasen, kakor so skoraj vsi naši članki o glasbi.

V »Idejah« (Beograd) je Mrak napisal dobre odstavke o našem provincionalizmu. Škoda, da se je omejil le na literarne in slikarske, odnosno kiparske zadeve. Kogar stvar zanima, naj si jo prebere.

V »Jutru« piše članke o glasbi iz Prage Ivan Pučnik. V smislu najnaprednejše ideologije, iz največjega glasbenega centra. Zo-

lo zanimivo piše in je včasih v besedi stavek. Nekateri mladi »glasbeniki« se vračajo: kdo pa je ta Pučnik, ta »ničla«?

Srečko Koporec je napisal lani, da bi želel violinistu Šotensu boljšega pianista kot je bil Lipovšek. No, jaz bi želel Lipovšku boljšega recenzenta kot je Koporec.

L. M. S. in — št. sta negiralta Koporcev simfonični epilog, ki ga je dirigiral Rupnik na zadnjem koncertu Slavca. Dvomim, da bi v tako slabi izvedbi naredil Wagner boljši dom.

APZ je z Maroltovimi, Tomčevimi in Ukmarjevimi priredili slovenskih narodnih dosegel doma izreden uspeh. Kritike v »Jutru« sploh ni bilo — ker APZ ni reflektiral nanjo. Potem so peli v Beogradu. Če bodo še ali bi ne bilo umestno, da bi ne reflektiral na referate »Pravde«, »Stampe« in »Vremena«? V koncertni brošuri APZ smatra nekdo da je zapisano smrti vse naše glasbeno udejstvovanje, ki ni v zvezi z narodno pesmijo. Ne preostane mi drugega kakor živijo smrti! Na fronti nisem imel časa, da bi junško padel — morda je na tej fronti priključiti dovolj.

Eno pa drži: če imas dovolj blaga za novo obleko, si boš zakrpal staro.

V operi smo slišali španski folklor (La vida breve) Mislim sem na španske vasice, kot »pešadijce« (z revmo) še celo na »španske jezdece« izza svetovne vojne. In že tedaj sem sklenil »španijo špancem«! Navzile temu je gozil in afirmiral APZ naš narod no pesem doma in v tujini, kakor poroča Slov Narod (5. t. m.). Ali je ta tujina baš

Gounodov »Faust«

(Iz pogovora z dirigentom A. Neffatom.)
»Velikih izjav o Gounodovem »Faustu« ni, da bi jih dajal,« pravi dirigent Neffat ni, da bi jih dajal, »saj pozna skoro vsak fabulo in opero ali pa vsaj glavne melodije iz nje.«

Gounod je bil Francoz — poleg Masseneta takorekoč zadnji romantik in učitelj velike opere šole. Njegova glasba je kultivirana, blesteča v instrumentalni in invenciozna v področju fabule. Tista doba, ko je živel Gounod, je prinesla mnogim komponistom navdih za komponiranje oper na besedilo nemškega klasika Goetheja. (Faust, Mignon, Werther itd.)

Gounod je porabil Goethejevega Fausta v povsem operni prireditvi, jasno je, da je morala vsa globoka filozofija izvirnika v korist opernega libreta odpasti. S svojo invencijo in bogatim znanjem se je komponist lahko

razmahnil v najbolj nasprotnih žanrih: Margaretini in Faustovi liriki, Mefistovem cinizmu, Martini komiki itd. V njegovi muziki se čuti mestoma močno religiozni motiv. Poleg tega mu je dal libretto priliko, da je ustvaril mogočne scene, kakršne zahteva grande opera: veliki balet v Valpurgini noči in impozantne prizore in nastope zbora.

Režiser Primožič je dal tej izvedbi Fausta novo lice, ki se popolnoma razlikuje od nekolic konvencionalnih režij Fausta, ki smo jih videli doslej na našem odru.

Ga. Gjungec kot Margareta si je že osvojila našo publiko. Od novo zasledenih partij so novi: Gostič kot Faust, Primožič kot Mefisto in Petrovič kot Brander, Janko poje vlogo Valentina, ga. Kogejeva Marta.

Naši operni publiko se obeta z novo našudiranim »Faustom« zelo zanimiva predstava, kajti delo je zasledeno z našimi najboljšimi močmi, ki jamčijo za uspeh predstave.

Sokolstvo

Javni nastop Sokola v Štepanji vasi

Sokol v Štepanji vasi je eno najstarejših sokolskih društev v neposredni ljubljanski okolici. Zgradiło si je že tudi lep dom, ki sicer še ni popolnoma gotov, a je zaradi tega na njem tudi le razmeroma majhen dolg. Vrh tega — in to je glavno — je dvorana že dovršena, tako da dom že zdaj dostojno najnujnejšim potrebam društva. Poleg doma je tudi lep in prostrano letno telodvišče.

V nedeljo je imel štepanjski Sokol svoj letošnji javni nastop, ki je zbral izredno veliko število ljudi iz domače občine, pa tudi iz Ljubljane in njene okolice. Po odposlancih so bila polna ljubljanske župe zastopana tudi sokolska društva iz mesta, z Viča, iz Most, iz Zaloga, Brezovice in Dev. Mar. v Polju. Zupso so zastopali njen podstarosta Krapež, načelnik Rvhovec in tajnik Plegar Sokol I. pa je poslal v goste še svojo odlično vrsto telovadcev na drugo, ki so ob svojem nastopu želi veliko priznanje. Goste je sprejemal starosta Br. Slana z drugimi funkcionarji domačega društva.

Pri javni telovadbi so pod vodstvom društvenega načelnika Br. Bobnarja, načelnice S. Horvate in vaditeljev Br. Tomšiča in žitnika nastopili vsi oddelki, poleg njih pa tudi učenci osnovne šole na Hrušici. Vsi so bili nagrajeni s pristrčnim aplavzom. Vaje je spremljala godba 40. p. p., ki je požrtvovalno in v splošno zadovoljstvo igrala tudi pri zabavnem delu prireditve.

Prihodnje leto bo Sokol v Štepanji vasi obhajal 25letnico svojega obstoja. Nedeljski javni nastop in lepi dom pričata, da pomeni teh 25 let obstoja tudi 25 let trdega, sistematičnega dela. Z letošnjim javnim nastopom je društvo lahko upravičeno zadovoljno; želimo mu, da bi bilo tudi z materialno stranjo prireditve.

Spomin na težke čase avstrijskih preganjanj

Pred kakimi 20 leti se je zgodilo, da je avstrijska policija v Pragi aretirala tedanjega starosta ČOS, brata dr. Josipa Šajnerja. Njeni organi so si tedaj domisljali, da bodo z njegovo aretacijo prišli v posest vse podzemeljske propagande, ki jo je nacionalno Sokolstvo razvijalo na frontah in v ozadju proti tlačiteljski Avstriji. Toda kako velike razočaranje je čakalo avstrijske tlačitelje in njihove nizke pomagače. Ne samo, da niso dobili na Šajnerjevem stanovanju ničesar važnega, tudi pri pregledovanju prostorov ČOS niso imeli večje sreče. Isto tako ni pomagalo tudi ogromno število zaslišanjanj raznih članov sokolske organizacije. Policija je ostala takorekoč brez uspeha. In zakaj? Kako je bilo to mogoče?

Tudi v teh velikih trenutkih je zmogala sokolska zavednost. Ni ga bilo med stotimi, kako nepremišljeno besedo. Vsi so se zavedali, da se gre za bito ali ne biti in vedeli so tudi, kje je v tem primeru njihovo mesto. Tedaj se je izkazalo sokolsko bratstvo v polni svoji lepoti in značajnosti. Tedaj, v največji nevarnosti, toda v odličnih trenutkih, je slavila sokolska misel vzajemnosti in ljubezni k narodu prave triumfe. Tihe, sicer, toda polne vsebine in polne — uspehov.

Češkoslovaški Sokoli in olimpiada 1936

V soboto in nedeljo 28. in 29. se bodo v Bratislavi pomerili najboljši sokolski borci za prvenstvo ČOS. Tekma ne bo obsegala samo vaj na orodju, temveč kakor običajno: poleg orodnih tekem tudi proste vaje, nekoliko panog iz proste telovadbe itd. Ta prvenstvena tekma bo istočasno tudi izločilna tekma za sestavo olimpijske vrste, ki se bo potem pričela še bolj intenzivno kakor dosedaj pripravljati za berlinsko olimpijado.

Zanimivo je tudi, da se je mudil v Pragi generalni tajnik berlinskega olimpijskega odbora dr. Karl Diem, kjer je stopil tudi v stike z vodilnimi činitelji češkoslovaškega Sokolstva in to ne samo glede udeležbe češkoslovaške tekmovalne vrste pri tekmah, temveč tudi glede nastopa večjega števila češkoslov. Sokolov na olimpijskem stadionu s posebnimi sokolskimi točkami. Pri tem se je ugotovilo, kakor poročajo iz Prage, da stvar ne bo imela mnogo težko in da je tak sokolski nastop na olimpijadi vsekakor mogoč. Pripominjamo še to, da se vrši vse dopisovanje med Prago in Berlinom ter obratno v češčini.

Sokolski zlet v Clevelandu

Poročali smo že, da priredi zlet ameriško češko Sokolstvo svoj zvezni zlet v Cleveland ter da se ga udeležijo tudi Slovaki in Jugoslaveni. Spored zleta samega se prične z zveznimi tekmi dne 20. junija. Najprej se bodo pomerili najboljši med najboljšimi, člani in članice za prvenstvo ameriškega češkega Sokolstva. Popoldne istega dne se bodo tekme nadaljevale v atletiki, zvečer pa bo pozdravni večer v vseh prispehli gostov. Naslednji dan, 21. junija dopoldne bo nastopil srednji oddelček članov in nižji oddelček članice, popoldne pa nižji oddelček članov. Začetniški oddelček članic ter najboljši borci v plezanju.

Zvečer bo clevelandski češki Sokol priredil slavnostni večer z umetniškimi točkami in telovadno akademijo. Tudi sobota bo ves dan odredjena za trdo delo. Zjutraj

Najvažnejše sok. prireditve v bližnjih letih
Letošnja glavna skupščina našega Sokolstva je odgodila iz utemeljenih razlogov zlet severnih žup v Subotici na Vidovdan prihodnje leto. Tako odpade letos v območju jugoslovanskega Sokolstva vsaka večja prireditev, pač pa bo nekaj župnih zletov in tudi društva ter okrožja bodo priredila svoje javne nastope. Poleg tega se udeležijo naše Sokolstvo pokrajinskega zleta češkoslovaške prške sokolske pokrajine, ki se bo vršil od 5. do 7. julija v starodavnem Taboru. Dalje bomo poleteli v večjih množinah v goste k bolgarskim Junakom na njihov VIII. vsejunski zlet v Sofiji od 11. do 15. julija. Prihodnje leto se bo vršil zlet v Subotici, ki pa ne bo samo zlet severnih žup, temveč vsega našega saveza. Tudi Poljaki bodo priredili prihodnje leto svoj VIII. vsepoljski zlet v Varšavi. Skoraj gotovo je, da se vsesokolski zlet v Beogradu ne bo mogel vršiti poprej, dokler ne bo tamkaj zgrajeno stalno javno telodvišče; v sedanjih razmerah bo najbrž beograjski stadion gotov šele mnogo pozneje. Računati moramo z beograjskim zletom šele v letu 1939. Medtem pa se bosta najbrž vršila leta 1937. dva pokrajinska zleta v Mariboru in Skoplju. Naslednje leto bomo spet šli na sokolsko roslanje v Prago, na X. jubilejni vsesokolski zlet, dočim bo v letu 1939. zlet v Beogradu.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperaturo, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 0—10, 7. padavine v mm, 8. vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

15. junija
Ljubljana 7. 760.4, 17.2, 82, 0, 2, —, —;
Ljubljana 13. 757.6, 28.8, 36, SSW2, 8, —;
Maribor 7. 758.7, 18.0, 80, 0, 5, —, —;
Zagreb 7. 760.0, 20.0, 70, SW2, 4, —, —;
Beograd 7. 761.0, 23.0, 50, SW4, 0, —, —;
Sarajevo 7. 762.9, 17.0, 70, 0, 0, —, —;
Skopje 7. 763.3, 21.0, 70, NE1, 4, —, —;
Kumbar 7. 761.2, 23.0, 80, 0, 0, —, —;
Split 7. 761.3, 24.0, 70, 0, 4, —, —; Rab 7. 761.1, 22.0, 60, SE3, 5, —, —; Rogaska Slatina 7. —, 15.0, 98, W1, 0, —, —;
Temperatura: Ljubljana 30.5, 15.4; Maribor 29.0, 15.0; Zagreb 31.0, 16.0; Beograd 30.0, 19.0; Sarajevo 32.0, 11.0; Skopje 34.0, 15.0; Kumbar —, 20.0; Split 31.0, 20.0; Rog. Slatina 27.0, 13.0.

17. junija
Ljubljana 7. 761.5, 14.5, 74, 0, 6, —, —;
Ljubljana 13. 759.3, 24.0, 70, SW1, 6, —, —;
Maribor 7. 760.2, 16.0, 80, 0, 6, —, —;
Zagreb 7. 760.9, 19.0, 60, SE3, 4, —, —;
Beograd 7. 759.3, 21.0, 70, SW2, 4, —, —;
Sarajevo 7. 761.3, 16.0, 60, 0, 4, —, —;
Skopje 7. 760.5, 24.0, 50, 0, 5, —, —;
Kumbar 7. 759.1, 21.0, 70, 0, 3, —, —;
Split 7. 760.0, 25.0, 30, NE1, 4, —, —;
Rab 7. 761.5, 19.0, 80, 0, 5, —, —; Rog. Slatina 7. —, 16.0, 88, S1, 6, 8, —, —;
Temperatura: Ljubljana 26.0, 12.2; Maribor 24.0, 11.0; Zagreb 29.0, 17.0; Beograd 33.0, 18.0; Sarajevo —, 9.0; Skopje 33.0, 16.0; Kumbar 32.0, 17.0; Split 32.0, 20.0;

UGODNO KUPIŠ:

barve suhe in oljnate, emali lak, firnež, terpenit, zidarske, pleskarske in umetniške čopiče, umetniške oljnate barve v tubah ter vse v to stroko spadajoče predmete. Poseben oddelek za parfumerijo pri

FRANZ DRAGO
LJUBLJANA, Stari trg 11, telefon 2045 167

VINO

Stara renomirana dalmatinska firma sprejme solidnega, agilnega že uvečenega

ZASTOPNIKA

za Slovenijo za prodajo na veliko. Ponudbe na Interreklam d. d., Zagreb, Masarykova 28, pod »Vino K-3211«. 5361

100 britij z eno britvico

ako jo brusite na Lillcrap brusu Din 19. Poštna za 1—6 kosov Din 7.50.

PARISETTE, Zagreb, Praška 6-II.

OBOŽUJEM TE

Samo dve mali besedi, ki pa toliko pomenita vsaki mladenki, ki hrepeni po srečni omočitvi. Moškega vedno privlačuje magnetični vpliv mehke, svetle, bele kože in nežne polti. Danes lahko vsaka žena naglo podvoji svojo privlačnost z uporabo nove kreme Tokalon, bele barve (ni mastna). Že v 3 dneh je presenetljiva izprememba. Razširjene znojnice, zajedali ter od naporo povzročene gube izginejo, kožno tkivo pa postane nežno in belo. Poizkusite tudi Vi ta enostaven recept, če si želite žarke ljubezni moškega.

R. L. Stevenson:

SAINT-YVES

Prigode francoskega ujetnika na Angleškem

»Menda je bilo že naprej usojeno, da sva se spoznala,« sem vzklil. »Tu v žepu nosim list, ki je namenjen vam. Moj rodbinski odvetnik mi ga je dal. Njegova zadnja beseda pri slovesu je bila prošnja, da bi se ga prijazno spomnili in opravičili preprostost tega priporočila.« S temi besedami sem mu podal listek vrlega gospoda Romainea.

»Da, da, moj stari prijatelj Danijel,« je rekel, ko ga je pogledal. »Nu, kako se godi mojemu staremu prijatelju Danijelu?«

Povedal sem mu, da je gospod Romaine čil in zdrav.

»To je res čudno naključje,« je nadaljeval. »In ker sva se tako spoznala, je najbolj pametno, da to znanje kar nadaljujete. Vsi hvalijo gostoljubje v naši deželi; srečen bom, če vam ga smem pokazati.«

»Ne zamerite, ali prav razumem, da me vabite k sebi na dom?« Takšna je bila misel, ki sem jo hotel izraziti, gospod Ducie. To ime sem si bil ob tistem času vzdol in ga tudi odvetniku že omenil, v jalovnem upanju, da mi izvabi njegovo ime.

»Gospod Robbie, zelo se naadam, da se bom mogel kdaj pri vas prepričati o škotskem gostoljubju, a danes ni mogoče,« sem odvrnil; »upam, da me ne boste nápak razumeli. Opravek, ki me je privedel v vaše mesto, je čisto posebne vrste. Dokler ga ne poznate, da, dokler ni izid dognan, bi se mi zdelo, da zlorabljam vaše vabilo.«

»Prav, prav,« je rekel nekoliko iztreznjen. »Vaša volja naj se zgodi, dasi ne bi mogli govoriti dosti drugače, če bi bili zakrivilili umor. Reciva torej, da pridete jutri zjutraj o poli devetih; upam, da se po storjenem opravičku ne boste branili ne kosila ne steklenice.«

58

ke. Moj naslov imate,« je dodal in mi ponudil svojo karto — edino, kar sem še potreboval.

Kaj mislite, koga sem prehitel tik pred svojimi hišnimi vrati? Nikogar drugega kakor najino gospodinjo v bogati prazni obleki, in za komolec je ni vodil nihče drug kakor Rowley s kokardo na čepici in v visokih škornjih.

Spotoma sem si bil izmislil kaj zavraten načrt, kako bi okrepil v gospe McRankinovi zanimanje za naju. Hotel sem ji zaupati svojo ljubezen. In res, komaj sem ji omenil, da je moje srce oddano neki gospodini, se je že z vzvišenim dostojanstvom obrnila proti meni in lakomno poslušala vse, kar se mi je zdelo pametno povedati o najini ljubezni. In čudno — ljubezen je toli vseobjemna strast, da mi je samemu skoraj enako dobro delo, ko sem izlival preobilo svojega srca v te usahle prsi. Neposredna posledica moje izpovedi je bila, da je zavladovala med nama nekakšna zaupnost. Od tistega trenutka sem čutil v gospodnji prijateljico in z majhnim trudom sem jo pregovoril, da se nama je tisti večer pridružila pri čaju. Tako neenake deteljice, kakor so bili Rowley, gospa McRankinova in vikont Anne, svet gotovo še ni videl; a kaj, ko imam zmerom srečo pri ženskah! Če najdete tisto, ki ji ne bom ugajal, me lahko obesite za mojo lastno ovratnico.

25

Večerna zabava pri odvetniku.

Točno o poli devetih sem drugo jutro pozvonil pri vratih odvetnikove pisarne v Grajski ulici ter ga našel v njegovi sobi skritega za pisalno mizo in vsega obdanega z vrstami zelenih pločevinastih skrinjic. Pozdravil me je kakor starega prijatelja.

»Le noter, le noter!« je vzklil. »Zobor vas pričakuje in vam objavlja, da ne bo hudih bolečin.«

»O tem nisem tako trdno prepričan kakor vi, gospod Robbie,« sem dejal in mu stisnil roko. »Vsekako vam pa nočem ukrasti preveč časa.«

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in žetivte se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah.

Med kosilom, ki je bilo izvrstno, me je gospod Robbie vprašal: »Gotovo ste dober plesalec? Imenitno! V četrtek zvečer bo v našem mestu velik ples za povabljenega gosta. Seveda morate priti tudi vi in mi dovoliti, da vam v imenu mesta poklonim vstopnico. A prav ta mah mi prihaja na misel: morda vam bo na plesu manjkalo plesalk — oh, tudi jaz sem bil nekdanj mlad! Če bi torej hoteli sprejeti vabilo na tako reč, kakor je čajna družba v hiši samskega odvetnika, družba, ki obstoji največ iz njegovih nečakinj in nečakov v prvem in drugem kolenu, iz njegovih varovank in varovancev, nu, in iz vsega potomstva njegovih klientov, tedaj bi vas prosil, da pridete drevo okoli sedmih k meni. Mislim, da vam lahko pokažem nekaj gospodičen, ki so vredne, da jih človek pogleda; s temi se potem lahko vrtite na plesu.«

Lahko si mislite, kako radi volje sem sprejel vabilo. Hitel sem domov, da bi se vredno oblekel zanjo, ki sem jo upal videti. In moja vnanost je bila menda res uspeh. Rowley mi je pri slovesu zatrdil: »Oh, gospod Anne, kako imenitni ste videti!« in celo kameniti Betiji se je kar zableščalo, ko sem se ji pokazal.

Pri gospodu Robbieju je bila zbrana samo majhna družba — s tem ne rečem, da bi bilo malo gostov, zakaj prostori so bili nabit polni — a zabave je bilo gostom kaj malo pripravljene. V eni sobi so bile postavljene mize, za katerimi so starejša gospoda slovesno sedeli pri whist; v drugi, največji sobi se je kratkočasilo kakih trideset mladih ljudi obojega spola, kakor so vedeli in znali. Gospodične so sedele na stoli in čakale, da bi jim kdo podvoril, gospodje so se jim pa dobričali ali pa ravnodušno stali okoli njih. Edini lek zoper dolgočasje je bil razgovor; kvečjemu naj še omenim nekaj albumov, ki so ležali po mizah in ki so mladi gizdalini kazali svojim izvoljenkam njihove slike. Gospod Robbie sam je bil največ v igralni sobi; le kdaj pa kdaj je kakor živa slika obnega strica krenil na obhod med mlade ljudi in dobrodušno kramljaje stopal od dekleta do dekleta.

Potniki

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Krajevne

zastopnika za Ljubljano sprejme teletina industrija. Ponudbe s referencami pod »Inteligentne« na oglasni oddelki »Jutra«. 14167-5

Pouk

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din. Oglasi 12 Din.

Harmoniko

ponujem po nizki ceni. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14182-4

Knjige

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pet letnikov

»Modre ptice« vezava poljenje in zbrana dela H. Senoa, vezava platno, prodam. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Ugodna prilika«. 14187-8

Vajenci-ke

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vajenko

boljših staršev sprejme salon Ravnikar, Gregorčičeva 5/L. 14187-44

Učenko

za trgovino s mehaniki blagom, sprejemem, R. Markar, Ljubljana VII. 14195-44

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izkušen zidar

srednjih let, neoznačen, dobi takoj službo. Vajen tuji poljedelskih del. — Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Zelo solidne«. 14184-1

Prodajalco

mešane stroke sprejme samski trgovec na deželi. Prednost imajo prikupljive, v starosti 26 do 32 let, lepe postavne. Ponudbe s sliko, ki se vrne, je poslati na oglasni oddelki »Jutra« pod »Zelo solidne«. 13948-1

G. Th. Rotman:

Pobegli cvetlični lonci

Ko sva razpovedali prevozniku vso reč, je dejal: »Nu, kaj morem za to! Skomignil je z rameni, sedel na kolo in se odpravil nazaj, morda po novo darilo. Cvetlični lonci je bli med tem priplaval do srede jezera. Neke mož je v čolnu veslal proti njemu... Ali ga bo opazil?

Strojar

lepšan izkušen strojovodnik, prvovrsten radnik kod vse popravke; razumljivo i kod elektrike drugodnjim, praktkom u radničkog centrali. Traži stalno mesto. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Strojari«. 14171-2

Trg. pomočnik

mlad, verziran v mehaniki blagu, zeli primerno zaposliti, kjerkoli. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« pod »Agilen 102«. 14192-2

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tri perzijske

preproge originalne, se zaradi družinskih razmer ugodno prodajo. Maribor, Mlinska št. 36. 14189-6

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Wanderer kolo

s pomožnim motorjem, rabljeno, kupim. Ponudbe s navodno ceno in obrabe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Dobro ohranjeno 16«. 14199-14

Rabljeno kolo

in rabljen motor Fichtel & Sachs, prodam. Oboje se lahko ogleda pri trživi Ivan Jax in sin, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2. 14215-11

Kupim

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Rešo na plin

dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe pod »Rešo na oglasni oddelki »Jutra«. 14181-7

Zidno opeko

rabljeno, kupim 3000 do 4000 komadov. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14189-7

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim knjžice

Mošne hranilnice Kamnik. Mošne hranilnice Ljubljana. Banovinske, Ljudske in Kmetijske v Ljubljani, po najvišji ceni. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Vaska vloga«. 13764-16

V polni vrednosti

prevzamem knjižice vseh zavodov, kot posojilo na dvonadstropno hišo v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Hiša v Ljubljani«. 13765-16

Vlagatelj pristopite

v našeto lastni interesu »Društva za zaščito vlagateljeve Ljubljana, Mi klodičeva cesta št. 7/L. 176-16

Kupim knjižico

Celjske posojilnice za 50 do 70.000 Din. Plačam v gotovini takoj. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Novem mestu, pod »Celjska D.« 14165-16

Posojilo 25.000 Din

litem. Dam garancijo in plačam dobre obresti. — Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14184-16

Mlad trgovec

agilen, v dobri poziciji, išče protijamstvu od dobrotstva posojilo 50.000 Din, najraje za povečanje dobrotstva trgovine. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Značko: »Dobro brotnik«. 14206-16

Vrednote

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišji ceni. Černe — juvelir Ljubljana, Wolfsova ulica 3 14200-21

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

za modisterijo, dobro upeljano, ob glavni cesti oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14186-19

Gostilno

oddam s koncesijo v najem ali sprejemem družabnika (10.000 Din), na Dunajski cesti za čas evharističnega kongresa. — Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Primerno velik stor«. 14211-19

Posest

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Razne stavbne

ugodno napravlja, istotam se dobe tudi deske vseh dimenzij. L. Orasem Moš. 13784-20

Kompleks

zemljišča kupim do 10.000 m² in sicer v najbližji periferiji severnega dela Ljubljane. V ponudbi je navesti, če je zemljišče sparselirano in ceno. — Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Proti gotovini«. 13936-20

Vilo

s sigurno eksistenco, velik vrt in pritlikline, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14184-20

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

solončno, parket, plin, oddam za avgust. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14174-21

Dvosob. stanovanje

solončno oddam za takoj ali 1. julij. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14213-21

Tri lepa garçonska stanovanja

v visokem pritličju, obstoječe iz 2 sob in kopalnice, tik opere, se oddajo s avgustom. Knafličeva 18/L. 14200-21

Sobe išče

Beseda 50 par, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Opremljeno sobo

po možnosti s kopalnico in vso opremo išče uradnik. Ponudbe s pogoji na naslov: »Uradnik« na oglasni oddelki »Jutra«. 14210-25a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mirno in čisto sobo

s vso opremo, perilom itd. ugodno oddam dvema ali eni osebi. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 13806-25

Sobo

lepo opremljeno in zračno, s soupornbo kopalnice in lifta oddam na Miklošičevi cesti. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 13994-23

Prazno sobo

v centru, solončno, s posebnim vzhodom, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14179-25

Opremljeno sobo

lepo oddam s 1. julijem. Tavčarjeva ulica 1/L, levo 14190-23

Opremljeno sobo

oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14198-23

Dve prazni sobi

oddam s 1. julijem. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 14212-23

Letovišča

Beseda 2 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

Vzgojiteljica

večja, prevzame čez polje v solončno vilo na Biedu otroke v najskrajnejše nadzorstvo in nego. — Prvovrstna prehrana, gimnastika, event. kure lezaja in masožne kure. Zdravniško nadzorstvo in sestra streljaka v hiši. — Nemško-francoska konverzacija. — Ponudbe pod »Frohe Ferien« na oglasni oddelki »Jutra«. 14175-38

Novalja (otok Pag)

Gostilna »Jadrana« na sami plaži, s lepim vrtom, dnevnica okroba 30 Din, vključno vse takse. Odlična hrana kakor tudi dobra pitna voda. Vinorodni kraj. Cena vinu Din 6. Ima pošto, brzojav, telefon, zdravnik, lito. Oddaljen od Raba 1 in pol ure vožnje s parnikom, s divno lego. Ima tudi zaliv za zdravljenje revmatizma z velikim uspehom. Klavir na razpolago. Za otroke do 10. leta ponost po dogovoru. Javiti se je najprej pri M. Markovinu. 14206-38

Dopisi

Z malo prikupno damo nesebično in samostojno bi gojili diskretne stike serlozen gospod. Javite adreso ali telefon na oglasni oddelki »Jutra« pod »Sporazume«. 14193-34

Stroji

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Lokomobil

s približno 30 konjskimi silami, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na oglasni oddelki »Jutra« pod »Lokomobili«. 14206-30

Dražbe

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dražba pohištva

in starinskih stvari se nadaljuje pri M. Mihelič v Florjanski ulici 32 v torek 18. t. m. ob 14. uri. 14197-32

Obrt

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Entel-ažur-plise

izvrši ekapresno Matek & Mikeš. Ljubljana — poleg hotela Strukelj. 30-30

Izgubljeno

Od Trzina do Mengša sem izgubil št. kolesa 8083-33. Pošten najditelj naj jo vrne na naslov: Marolt Franc, Zg. Siska 130, ter preključim, da je neovajana. 14175-38

Razno

Beseda 1 Din, davek 2 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopakete dobite pri I. POGAČNIK Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5

Bohoričeva ul. št. 5